ԺԶ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4162 4/16 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1899 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 13 ՐԷՃԷՊ 1317 ԺԶ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4162

درعلیه غلطه‌ده (آره‌ولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորաշունճեան խան

Les annonces sont reçues
la Direction du Journal "AREVELK"
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան.	140 Ղրշ
» » »	վեցամսեայ.	70 »
» » »	եռամսեայ.	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան.	40 Ֆրֆ
» »	վեցամսեայ.	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշւով։
Տեղական քիրաշաշի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի։
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրութեան։

20 ՓԱՐԱ.

ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԻՒՆԸ
ՄԵՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Ա.

Այս տարի ալ, անցած տարուան պէս, քանի մը գեղանի հայ աղջիկներ՝ իրենց ուսուցիչներուն առաջնորդութեամբ՝ մասնակցութեան համեստ բաժին մը պիտի ունենան յաջորդաբար Իւնիօն Ֆրանսէզի սրահին մէջ տրուելիք նուագահանդէսներուն, ուր համախմբուող արուեստասէրներուն գիտակից ծափերը քաջալերութիւն մը ու գնահատում մը պիտի ըլլան իրենց համար։ Փոխադարձաբար, այդ օրիորդները, հայ տարրին փափուկ սեռը պիտի ներկայացնեն երաժշտական միջազգային ընկերութեան մը մէջ, ինչ որ ոչ նուազ հաճելի պարագայ մըն է՝ շեշտուելու արժանի։

Մեր լրագրութիւնը զբաղեցնող առօրեայ հարցերուն, վէճերուն, խորհրդածութիւններուն մէջտեղ՝ այնքան տեղ միայն կը նուիրենք գեղարուեստի, որքան կը պահանջեն նկարի մը ցուցադրութեան լուրը կամ նուագահանդէսի մը յայտագիրը, համակրական քանի մը տողերով համեմուած։ Ու կը վերադառնանք նորէն մեր յաւիտենական նիւթերուն, գրողին ու ընթերցողին հաւասարապէս ընտանի դարձած, որոնցմէ շեղելու կամ հրաժարելու համար չա՛տ բուռն ճիգ մը պէտք է ընել։ Այս երեւոյթը, եթէ ծուլութիւն չի կրնար մեկնուիլ, վասն զի հայ օրագրողները՝ ժամանակին հետ՝ որ և է խստապահանջ ասպարէզի ծառայողներու չափ ժիր ու գործօն դարձած են, մտաւորապէս ու ֆիզիքապէս։ Հասարակութեան հետաքրքրութիւնը, ճաշակներու բարեփոխումը, ամէնէն հեռաւոր խաւերու մէջ իսկ ընթերցասիրութեան ծաւալումը և — ինչ հարկ ծածկել — քիչ մըն ալ մրցումի պայմանները հետզհետէ ստեղծած են գրչի վաստակաւորներուն համար աշխատութեան յարաճուն տենդ մը։

Ուրեմն, եթէ ծուլութիւն չէ, ինչ է պատճառը որ ամէնէն քիչը կը մօտենանք գեղարուեստական նիւթերու. կէս մը ամլութեան խնդիր, ու կէս մըն ալ անձեռնհասութիւն։ Խմբագիր մը որ ազգային, գրական կամ քաղաքական յօդուածներ կ'արտադրէ, պարտաւոր չէ դաշնակէ ու երաժշտութենէ ալ հասկնալ. բայց անգին արուեստագէտներ ու արուեստասէրներ ունինք որոնք... խմբագիր դառնալու երկիւղէն զերծ, կրնային գրել պարբերաբար երաժշտական նիւթերու վրայ, ժողովուրդին դիւրահասկնալի ու ախորժելի բաներ, ինչպէս կը գրեն բժիշկները, ուսուցիչները, եկեղեցականները, իրաւագէտները, մանկավարժները՝ իւրաքանչիւրը իրեն յատուկ գործը ունենալով հանդերձ։ Այս ձեռնպահութիւնը մէկն է, ու գլխաւորը, այն պատճառներուն որով մեր հասարակութեան մեծագոյն մասը անընտել կը մնայ նուագին ու նուագածութեան որոնց կ'ունկնդրէ անցողաբար՝ երբ լսելու առիթը ունենայ, առանց երբեք այդ առիթը փնտռելու։ Այսօր, ունեւոր հայ ընտանիքներէ տասնէն վեցին կամ եօթնին տունը ապահովաբար դաշնակ մը կայ որ սալոնի զարդ մըն է պարզապէս. հազիւ այդ տասնէն մէկին տանտէրը ու տիրուհին, ընթրիքէն ետքը, փափագ կ'ունենան քանի մը հատուած զարնել տալ իրենց զաւկին՝ որուն դաշնակի դասատուին ամսականը նոյնքան կանոնաւորութեամբ վճարուած են սակայն որքան տան վարձքը։ Մեր բարքերուն ու ճաշակին մէջ մտած չէ տակաւին երաժշտութեան սէրը, զայն իբրեւ գեղեցիկ ժամանց մը, հոգեկան կազդուրումի միջոց մը, մտքի յոգնութիւններու, կեանքի առօրեայ հոգերու փարատման կամ մոռացման անզգալի դեղ մը նկատելու համար. պայմանադրական բան մը ունինք ասոր մէջ ալ ինչպէս ընկերային կարգ մը սովորոյթներու մասին. և մատի վրայ կը համրուին անոնք որոնք դաշնակ կ'ունենան իբր ճշմարիտ վայելք մը, և ո՛չ թէ ցուցադրութեան համար։

Ընտանիքի պատուական հայր մը կը ճանչնամ, — գրական անձ մը՝ իր գործին գլուխը, — որուն մեծագոյն հաճոյքն է, իր Տիկնոջ հետ, մանկական պզտիկ նուագահանդէսներ կազմակերպել տալ իրենց զաւկըներուն, վաքանսի միջոցին, երբ գիշերօթիկ դպրոցէն կը դառնան անոնք։ Եւ իրիկուններ, մինչ իրենց դրացի ու հաւասար դիրք ունեցող հարուստ տուներու մէջ...—Ներեցէ՛ք որ անգամ մըն ալ յիշեմ, քանի որ անխուսափելի է — poker կը խաղային, նոյն իսկ օգոստոսի գիշերները, այդ յարկին տակ՝ դաշնակ, մանտոլին և ջութակ կը զարնուէին մանկական գողտրիկ մատներով։ Ազուոր չէ՞ք գտներ այս պատկերը որ հարիւրէն մէկ տան մէջ հազիւ կը գտնուի դժբաղդաբար։ Չափազանց լաւատես ըլլալու էի, մտածելու համար որ այս անցողակի յիշատակութիւնս կրնար գրգիռ ըլլալ ուրիշ շատ մը ընտանիքներու, կարողութեան ու զաւկի տէր,—որոնք, դաստիարակութիւնը կ'ըմբռնեն ալ ճէպրային ու լեզուագիտութեան մէջ միայն,—այս օրինակէն հրապուրուելու։ Բայց գեղեցիկ օրինակները միշտ կրնան իրենց ազդեցութիւնը ունենալ։

ՏԻԳՐԱՆ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՊԱՏԱՍԽԱՆ ՄԸ ԱՌ ԼՈՐՏ ՍՈԼԶՊԵՐԻ

Երէկ երիկուան Թղթարերով հասած Ֆիկառօ կը պարունակէ Պ. Լօժէն Էթիէնի մէկ պատասխանը առ Լորտ Սոլզպէրի, որ, ինչպէս գրած էինք, Լոնտոնի քաղաքապետական պաշտօնարանին մէջ տրուած սեղանին վրայ իր արտասանած ճառովը հեգնոտ ակնարկութիւն մը ըրած էր անոր յօդուածին։ Անգլիոյ նախարարապետին ճառէն ետքը, կ'արժէ որ, մեր ընթերցողներուն ներկայացնենք նաեւ այդ պատասխանը որ օրուան խնդրին՝ Թրանսվալի պատերազմին շուրջը կը դառնայ և զայն ստորագրողը ո՛չ միայն Ֆրանսայի գաղթային նախարարութեան նախկին խորհրդականն է, այլ և Խորհրդարանին մէջ՝ գաղթային աշխարհակալութեան կուսակից երեսփոխաններու խումբին պետը։

«Լորտ Սոլզպէրի—կը գրէ Պ. Լօժէն Էթիէն—որ նոյն իսկ արդի պարագաներուն մէջ, կորսնցուցած չէ իր հեգնոտ խօսուածքը, իմ յօդուածիս մէջ կարդացեր է ինչ որ չէի գրած, և չէ կարդացած ու միտքը պահած ինչ որ գրած էի։ Ես երբեք անպատկառութիւնը չունեցայ միտքէս անցընելու և յայտարարելու թէ Անգլիա պատերազմ մղած էր որպէս զի իր նախարարները Թրանսվալի ոսկեհանքերը իւրացնեն։ Ըսի ընդհակառակը, թէ այդ զզուելի զրպարտութիւնը որ կարգ մը անգլ. թերթերու մէջ երեւցաւ, չէր կրնար բնաւ վնասել Լորտ Սոլզպէրիի բարոյական բարձր հեղինակութեանը որ հավանի կ'ըլլայ, ինչպէս կ'երեւակայեմ, իր բոլոր պաշտօնակիցներուն անժխտելի պատուաւորութեանը։ Բայց պնդեցի, և կը կարծեմ հաստատած ըլլալ, թէ այն նոր և անարդարանալի յարձակումը որուն զոհերն են Թրանսվալ և Օռանժի Հանրապետութիւնը, հետեւանք է այն անողոք ու անյագ քաղաքականութեան որ աշխարհի այդ մասին մէջ ծնունդ առաւ 1881ին, և որուն նպատակակէտն է բրիտանական ընդարձակ տէրութիւն մը հաստատել մինչեւ հարաւային Ափրիկէի ծայրը։ Ապացուցի թէ Սուտանի և Ուկանտայի յաջորդական աշխարհակալութիւնները, Մարդիր և Մաք Տօնալտ գնդապետներուն զինուորական արշաւանքները վերին Նեղոսի եզերքներուն վրայ, ինչպէս նաեւ Սէսիլ Ռոտսի ձեռնարկները—որոնց շնորհիւ անգլիական «Չարթըրտ» ինքնավար Ընկերութեան ազդեցութիւնը տարածուեցաւ Պէչուանալանտէն մինչեւ Զամպէզ,—այդ հսկայ ծրագրին յաջորդական հանգրուանները եղան։

«Յօդուածիս մէջ ըսած էի թէ երկու դժուարութիւններ միայն կրնային արգելք յարուցանել այդ ծրագրին իրագործմանը դէմ,—1. Թանկանիքա և Ալպէրդ լիճերուն միջեւ հաղորդակցութեանց խզումը,—2. Բարեյուսոյ Գլուխի գաղթավայրին աջ կողին վրայ երկու պզտիկ հանրապետութիւններու՝ Օռանժի անկախ պետութեան և Թրանսվալի ներկայութիւնը։

«Երէկուընէ ի վեր, տեղեկացանք որ առաջին արգելքը վերցուած է(*)։

«Գերմանիա, որ Թշնամութեանց սկսելէն ի վեր՝ իր գլխաւոր թերթերուն միջոցաւ չէզոքութիւն ցոյց կու տար՝ խուլ սպառնալիքներով լեցուն, ձեռք բերած է Սամոայի կղզիները որոնք, իբր տասնըհինգ տարիներէ ի վեր՝ վէճերու պատճառ դարձած էին Գերմանիոյ, Անգլիոյ և Մ. Նահանգներուն միջև։ Ի փոխարէն, Գերմանիա կը հաւնի որ Անգլիա տիրանայ Թօնկա կղզեխումբին որ՝ թէեւ դրացի է Ֆիճի անգլ. կղզիներուն, բայց բաւական մօտ է նաեւ Ուալլիս կղզիներուն որոնք Ֆրանսայի կը պատկանին։ Եթէ քիչ մը աւելի հոգածու ըլլայինք մեր շահերուն Խաղաղականի մէջ, երկար ատենէ ի վեր Ֆրանսայի թեւարկութեան տակ մտած պիտի ըլլային արդէն Թօնկա լիճերը որոնք՝ Նոր Գալէտօնիայի, Նոր Հէպրիտեաններուն և Վալլիս կղզեխումբին հետ՝ պիտի ամբողջացնէին մեր ստացուածքները այդ հեռաւոր ծովերուն վրայ։

«Թօնկա կղզիներուն տիրանալով, Անգլիա ձեռք կը ձգէ նաեւ ազատ անցքը Թանկանիքա լիճէն մինչեւ Ալպէրդ լիճը, գերմանական հողին վրայ։ Կը տեսնէք որ Սէսիլ Ռոտսի չորս ամիս առաջ Պէրլին կատարած ուղեւորութիւնը ապարդիւն չէ եղած։

«Ուրեմն, Բարեյուսոյ Գլուխէն մինչեւ Ափրիկէի հիւսիսային ծովեզերքը տանող ճամբան միջազգային ո՛ր և է արգելքէ ազատուած է։ Թրանսվալը և Օռանժի անկախ պետութիւնը միայն կը մնան, յաչս Անգլիոյ, իբրև որոմ մը այն ընդարձակ դաշտին մէջտեղ որ պատշաճապէս պատրաստուած է յառաջիկայ խոստմնալից հունձքին համար։

«Թո՛ղ այն երկու պզտիկ հանրապետութիւնները որոնք հանդարտ հաստատակամութեան մը օրինակը կ'ընծայեն աշխարհի, անվկանդ արիութեան մը միացած, շարունակեն պահել այն մեծ տեղը զոր գրաւած են շնորհիւ այնքա՛ն քաջութեամբ կատարուած աշխատանքներու, այնքա՛ն աներկիւղօրէն յաղթուած վտանգներու, և հարաւային Ափրիկէի մէջ անգլիական զօրութիւնը մեծապէս պիտի վտանգուի։ Այն ատեն, ո՛չ միայն Բարեյուսոյ մեծ գաղթականութիւնը կրնայ խոյս տալ բրիտանական տիրապետութենէն, այլ և այնքան տաժանանքով Անգլիոյ կառուցած լաստակերտը կը կործանի։ Մինչեւ իսկ կարելի է ըսել, թէ Անգլիոյ ճակատագիրը կրնայ փոխուիլ։

«Ահա՛ ինչու համար Անգլիա ուզեց տիրապետել Թրանսվալի և Օռանժի անկախ պետութեան։ Կը յուսար ահաբեկել զանոնք սպառնալիքներով, ինչ որ պատճառ եղաւ իր անպատրաստ գտնուելուն՝ պատերազմին սկիզբը։ Այսօր որ այս երկու փոքրիկ հանրապետութիւնները հպարտօրէն մերժեցին գլուխ խոնարհեցնել, Անգլիա իր մեծ ու բազմաթիւ հրետանիներով կը նետուի Պոէրներուն վրայ։

«Լա Հէյի Դեսպանախորհուրդին մէջ արտայայտուած ազնիւ ներշնչումներուն վաղայաջորդ օրը, Եւրոպա կրնար և պարտաւոր էր իրաւարարութիւն մը խնդրել։ Լորտ Սոլզպէրի որ հիմակ կը մերժէ որ և է օտարին միջամտութիւն, անտարբեր չմնաց Գերմանիոյ զեկուցումներուն, և ծայրայեղ սիրայօժարութեամբ մը մտիկ ըրաւ ու գոհացում տուաւ անոնց։ Ներելի է ուրեմն մտածել որ դժուար պիտի ըլլար իրեն ականջ չկախել ամբողջ Եւրոպայի բարեկամական բանակցութիւններուն։

«Եւրոպա չուզեց և չուզեր միջամտել. Մեղքը իր վիզը։»

(*) Ծ. Խ. — Այս նամակին հրատարակման նախորդ օրը, ծանուցուած էր Բարիզի թերթերուն մէջ (ինչպէս երէկուան Թղթարերն ալ հաղորդեց այստեղ) թէ Գերման կառավարութեան և Ափրիկեան հեռագրական ընկերութեան մը միջև համաձայնութիւն մը կնքուած է, որուն համեմատ՝ Ընկերութիւնը կ'արտօնուի Բարեյուսոյ Գլուխը Վերին Նեղոսի հետ կցել հեռագրական գիծով մը գերմանական Ափրիկէի մէջէն։

ՔԱՆԻ ՄԸ ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԱՇԸՔԵԱՆ ՍՐԲԱԶԱՆԻ
ԿԵԱՆՔԷՆ

Տ. Խորէն արքեպիսկոպոսի ծննդավայրն է եղած Թէեւ Քէրէմէթ, բայց կարելի է ըսել թէ ինքը չէր ճանչնար իսկ զայն, մատաղագոյն տարիքի մէջ բերուած ըլլալով Արմաշ։

Այդ թուականին, ներկայէս ճիշդ կէս դար առաջ, Չարխափանի մենաստանը իր ուսումնական բարգաւաճման առաջին շրջանին մէջ կը գտնուէր։ Թաքթաքեան վարդապետ (ապա Պատրիարք) և Բերիացի Մուրատ վարժապետ արդէն ներ կրցած էին ուսման ճաշակ մը խմորել միաբանութեան մէջ, որ ա՛լ կը թուէր որոշած ըլլալ չխնայել ո՛չ մէկ ջանք վարժարանին յառաջացմանը համար։ 1840ին, Արմաշի կարեւորութիւնը աստիճան մը եւս կը շեշտուէր վանահայր Աղաւնի Սրբազանին վերստին կոչուելովը ի Պատրիարքութիւն. այդ միջոցին դպրանոցին արդէն տեսուչ կարգուած էր Բերիացիին աշակերտներէն Յովհաննէս պատուելի Մավեան, բնիկ Արմաշցի, որ ժամանակին կարողագոյն գրագէտ ուսուցիչներէն մէկն է եղած (*)։ Վանական ժողովը, յանձնարարութեամբ ղրկուած կամ ինքնայօժար դիմող աշակերտներ ընդունելու դրութենէն դժգոհ՝ իսկոյն պաշտօն կը յանձնէ այս վերջնոյն՝ շրջիլ վիճակին գիւղերը, և անձամբ կատարել աշակերտաց ընտրութիւնը՝ ուշիմ, առողջ և ձայնեղ պատանիներու վրայ։ Այդպիսիներէն կը դասուին նաեւ Պօղոս Խոլտաճեան (այժմ Պօղոս վարդապետ) եւ Սերովբէ Աշըքեան (նոյն ինքն հանգուցեալը), որոնք նոյն օրը ներս կը մտնեն վանքի դռնէն, միեւնոյն գրաստի վրայ բեռցուած, երկու հակընդդէմ կողմերու մէջ, ինչպէս կը հաւաստէ գլուոր ստոյգ յիշատակարան մը։ Աւագ տօնի օր մըն էր այդ օրը, 1851 տարւոյն մէջ, ու նոյն միջոցին Արմաշ կը գտնուէր նաեւ Յարութիւն վարդապետ Վեհապետեան (այժմ Պատրիարք Երուսաղէմի), որ Աղաւնի Պատրիարքէն ձեռնադրուած ի Պոլիս՝ եկած էր հոդ անցընել իր պահեցողութեան քառասնորդքը։

Ճակատագրին մէկ կատակովը կարծես՝ մանուկն Աշըքեան Չարխափանի հիւրընկալ հովանիին տա՛կ առաջին անգամ այսպէս կը կենակցէր անոր՝ որուն պիտի աստիճանակցէր ալ օր մը, քառասնեակ մը տարիներ վերջ, Պատրիարքական պաշտօնին աթոռակցութեամբը։

1863ին, Աղաւնի Պատրիարքին մահէն վերջ, կեդրոնին կարգադրութեամբ, Նիկոմիդիոյ և Արմաշի առաջնորդ կը նշանակուի Մատթէոս Պատրիարք Չուխաճեան (ապա Կաթողիկոս)։ Ջանազան պատճառներով, որոնց բացատրութիւնը միացեալ վանքի և վիճակի գործերու աններդաշնակութեան մէջ պէտք է փնտռել, սա կ'ուզէ տկարացնել ժառանգաւորաց վարժարանը. անտեղի խստութեամբ մը՝ կը ճամբուին հասած աշակերտներէն շատեր. Աշըքեան բախտաւորներէն կը հանդիսանայ, ճողոպրելով այդ արտաքսումէն՝ շնորհիւ իր մտացի փոքրկութեան։

Չուխաճեանի ձեռնադրուածէն վերջ, Մաղաքեան Ստեփաննոս եպիսկոպոսի առաջնորդութեան օրով, վանքը կը վերստանայ իրեն վայել դիրքը. մեծ զարկ կը տրուի ուսման գործին, իտալացիի մը և գիտութեանց ուսուցչի մը յաւելմամբ։ 1858ին, երբ ուխտաւորաբար վանք կ'այցելէ Յովհաննէս պէյ Տատեան, ընդհանուր քննութեան մը միջոցին այնքան կը հաւնի Աշըքեան աշակերտին, որ կ'առաջարկէ անոր՝ իր գրածներէն (անշուշտ գրաբար) Նմոյշ մը ներկայացնել Հ. Արսէն Բագրատունիի, որմէ իբր գնահատութիւն՝ քիչ ատենէն կ'ընդունի գովեստի պատուոնական մրցանակ մը,—Նամակ մը։

Յուսալից անդամ մը չկորսնցնելու զգուշութիւնը աճապարել տալ կու տայ միաբանութեան՝ Սերովբէի սարկաւագութիւնը, որ և տեղի կ'ունենայ ի Կ. Պոլիս, 1859ին, ձեռնադրութեամբ Սսեցի Յակոբոս եպիսկոպոսի. զի այն ատեն դեռ վարդապետ էր վանահայր Մաղաքեան։ Սերովբէ առաջինը կ'ըլլայ որ՝ իբր սարկաւագ՝ քարոզխօսութեան կարողութիւն ցոյց կու տայ վանքին մէջ. ի՛նքն է նոյնպէս որ առաջին անգամ կը սորվի և կը մշակէ Ֆրանսերէնը, հակառակ ծերունի վարդապետներէն ոմանց քրթմնջիւնին, որոնք խոտելի կը համարէին այդ «անհաւատ լեզուին» ուսումը, և ազատաւոր թարգմանութեամբ հայացնելով Ռասինի Գոթոլիան՝ կրկին կը ներկայանայ Բագրատունիի դատաստանին, այս անգամ եւս արժանանալով քերթողահօր լիագոյն գովեստներուն։

* *

1863ին, Պոլսոյ մէջ կ'ընդունի վարդապետական ձեռնադրութիւնը, Մաղաքեան Սրբազանէ, որ այն ատեն Տեղապահ էր Պատրիարքութեան։ Ասկէ վերջն է որ վանքը կարող կ'ըլլայ ունենալ սեպհական տպարան, ուրկէ կը հրատարակուին դպրոցական դասագիրքեր և Յոյսը, որ ծանօթ է իբրև իր ժամանակին մէջ բաւական տարածուած կրօնական և բանասիրական հանդէս մը։ Այդ թերթին բոլոր թիւերուն մէջ՝ առաջիններէն սկսեալ՝ կ'երեւայ Խորէն վարդապետի ստորագրութիւնը, սոսկ երկարագոյն յօդուածներու ներքև, որոնք արագ ուսումնասիրութիւններ են ընթացիկ գաղափարներու կամ գործերու շուրջը կատարուած. Պատրիարքարանի օրէնքին, Սսոյ կաթողիկոսութեան, Բողոքականութեան, Եկեղեցւոյ դէմ անտարբերութեան, կրօնական դաստիարակութեան, հայ լեզուի կամ գրականութեան խնդիրներն են որոնցմով զբաղած է գլխաւորաբար։ Կ'աւանդեն թէ կը գրէր մեծ դիւրութեամբ ինչպէս հին նոյնպէս նոր հայերէնը, թէև ոչ հաւասար գեղեցկութեամբ երկուքն ալ. իր աշխարհաբարը չունէր գրաբարին ճախարակեալ սահունութիւնը։ Ինքն ալ կը խոստովանէր զայս։ «Երբ պէտք կ'ըլլայ լաւ գրուած մը պատրաստել, որուն մէջ զօրաւոր ըլլայ տրամաբանութիւնը, նախ գրաբար կը գրեմ և յետոյ կը թարգմանեմ աշխարհաբարի», կ'ըսէր անգամ մը, վերջին տեսակցութեան մը միջոցին։ Գրաբարին հետ և նոյնչափ կը սիրէր նաեւ տրամաբանութիւնը, և գրած է դասագիրք մ՝ այդ անունով. աստուածաբանութեան հաւասար կը մշակէր փիլիսոփայութիւնն ալ, իր սիրելի ընթերցագիրքերէն եղած է Ժիւլ Սիմոնի Իմաստասիրութիւնը, ուրկէ հատուած մը Աստուածախօսութիւնը թարգմանած ալ է. Թարգմանած է նաեւ Ժուռուէնի Հոգեբանութիւնը, որ և հրատարակուած է տպագրութեամբ։ Թարգմանօրէն հրատարակած է նոյնպէս Աբբա Կէթէի Վարդապետարանը և Պաղուբիւնը, որոնք մեծ ընդունելութեան արժանացած են իրենց ժամանակին. սկսած է գրել Եկեղեցական Պատմութիւն մը, ընդարձակ ծրագրով, զոր չէ կրցած շարունակել։ Ունի նաեւ ինչ ինչ ճառաձեւ մանր գրութիւններ, որոնց մէջ լաւագոյնն է «Հայոց մէջ հռոմէականութեան ծագման և ծաւալման վրայ» գրուած տետրակը, բարեկամի մը հետաքրքրութիւնը գոհացնելու նպատակով միայն պատրաստուած, բայց կարող՝ խնդրին էութեանը վրայ բաւականապէս լոյս սփռելու։

Աշըքեան սրբազան Արմաշի մէջ ոչ նուազ արդիւնաւոր եղած է նաեւ իբրև ուսուցիչ. իր աշակերտներն են այն վեց վարդապետները,—Հմայեակ, Եղնիկ, Մամբրէ, Յուսիկ, Եղիշէ, Տաճատ (*)—, որոնցմով է կազմուած նախադպրեվանքեան շրջանի ամէնէն փայլուն միջոցը։

Գէորգ Կաթողիկոս, գնահատելով Խորէն վարդապետի ուսումնական գործունէութիւնը, կ'ուզէ նախ անոր յանձնել իր Ճեմարանին տեսչութիւնը, և այդ մտօք կը գրէ ալ ժամանակին վանահօր Գէորգ եպիսկոպոսի, բայց վերջնոյս հիւանդագին վիճակը խափանարար կ'ըլլայ հայրապետին կամքին։

* *

Մաղաքեանի մահէն վերջ, երբ վանքի և վիճակի բաժանման խնդիրը կը սկսի, Աշըքեան ամէնէն եռանդուն կ'ըլլայ ատոր փափաքողներուն մէջ, հաւասար և համազօր Գէորգ եպիսկոպոսի, որ գործին նախաձեռնարկն էր նոյն իսկ։ Եւ այդ սկզբունքին յարած մնաց շարունակ, ինչպէս իր վանահայրութեան նոյնպէս եւ Պատրիարքութեան ատեն, և վերջն ալ, հակառակ Նիկոմիդացիներուն ա՛լ ունակութիւն դարձած բայց միշտ ունայն կասկածին թէ ընդ ծածուկ կը հետապնդէր ընդարձակ գաւառին առաջնորդութեանը։ Իր անձնական օրագիրը կարդալէ և իր վանահայրական գործունէութեանը միջոցին հետեւած ուղղութեանը խելամտելէ վերջ՝ անկարելի է չհամոզուիլ այդ կարծիքին բովանդակ անիրաւութեանը։

Վանքին և վիճակին երկուստեք փափաքուած այդ օգտաշատ բաժանումէն վերջ, առաջնոյն ներանձնական ինքնամփոփման միջոցին՝ Աշըքեան ալ աւելի արդիւնաւոր կը հանդիսանայ. Նորընծայ վարդապետներու օժանդակութեամբ բոլորովին ի՛նք կը ստանձնէ կրթութեան գործը, ինք՝ միայնակ կը խմբագրէ Յոյսը որուն վերջին երեք տարիները մանաւանդ կրնան համարուիլ ամբողջ իր աշխատութիւնը։ Դժբաղդաբար շատ կ'ընդհատուի այս շրջանն ալ, Գէորգ եպիսկոպոսի մահով, որուն կը յաջորդէ նոյն ինքն Խորէն վարդապետ, 1772ին, ու միւս տարւոյ գարնան եւ կ'եպիսկոպոսանայ, 31 տարեկան։ Սխալ չըլլար թերեւս ըսել թէ աստիճանի այդ բարձրացման հետ համեմատաբար տեղի կ'ունենայ նաեւ իր արդիւնաւորութեան նուազումը, հետեւանք անշուշտ մատակարարական հոգերու ճնշումին. և թէև վերջին ճիգ մըն ալ կը թափուի վարժարանը զօրացնելու, եւ ժառանգաւորաց կը կցուի թօշակաւորներու մաս մըն ալ, բայց 1876ի տնտեսական տագնապը կը ցրուէ ամէն ինչ. կը վաճառուին հօտն ու նախիրը, կը փակուի վարժարանը, որ երկու տարիէն թէեւ կը բացուի վերստին, բայց կարճ միջոցէն կը գոցուի կրկին, այս անգամ վերջնապէս։ Եւ այսպէս, վանքին ամէնէն բարգաւաճ շրջանին գլխաւոր ստորոգելին կը վիճակի նաեւ անոր տկարագոյն շրջանին պահապան ըլլալու վիճակը։ Մէկ կողմէն՝ Նորակառոյց տաճարէն գոյացած պարտքին օր ըստ օրէ բարդումը, միւս կողմէն՝ ուխտագնացութեանց հետզհետէ նուազումը այնքան փճացուցեր էին տարաբախտ վանահայրը՝ որ ինչպէս կը կը հաւաստեն ականատեսներ՝ մտատանջութենէն շատ անգամ նուաղած կը գտնէին զինքը իր խուցին մէջ, գրասեղանին վրայ։ Իրաւ է թէ, ինչպէս դիտած էր Արեւելք, այդ անկումին պատճառներէն բաժին մըն ալ բանաւոր է հանել իր վարչական տկարութեանը (կամ ըստ մեզ՝ կարի ներողամիտ ոգւոյն), բայց իրողութիւնները տեղւոյն վրայ ուսումնասիրող մը դիւրաւ պիտի հասկնայ թէ այդ դատաստանը ճիշդ չէ կատարելապէս։ Խորէն եպիսկոպոս, իր վանահայրական գործունէութեան վերջին շրջանին մէջ ծանր արգելքներ ունեցած է իր բարի կամեցողութեանը առջեւ, արգելքներ՝ որոնց յաղթահարումը Դպրեվանքի մը հաստատումէն միայն կրնար յուսացուիլ։ «Ինչո՞ւ չունենանք բարի և ուսեալ կրօնաւորներ հասցնող բարձր կրթարան մը»։ այս է եղած կ'ըսեն՝ իր հանապազորդ հառաչանքը, թշուառութեան այդ օրերուն մէջ։

Անկումի այս վիճակը կը տեւէ մինչեւ 1888, երբ Արմաշի հրդեհը կու գայ լափել վանքին շէնքերուն մէկ մասը, և դպրոցը, որ արդէն ամայացած էր չորս տարիներ առաջ։ Այս ընդհանուր անբախտութեանց մէջ վանքին համար նախախնամական այց մը կ'ըլլայ վանահօր Պատրիարքութիւնը, որ կը լուծի երկու օր վերջը։ Տ. Խորէն Պատրիարք՝ առաջին օրէն իսկ՝ ուշադրութեան կ'առնէ իր տանը անկերպարան կացութիւնը, և ուժեղ կամքի մը գովելի եռանդովը կը յաջողի՝ քանի մը ամսուան ընթացքին մէջ՝ տեսնել իր վաղեմի երազը, հին լացերուն այն ծիածանը... Դպրեվա՛նքը... իրականացած։

Իր Պատրիարքութեան վեց տարիները հայրական դուրգուրանքի ճշմարիտ հովանաւորում մը եղան ամէնուս համար, մեր տկարութեանց ցաւակից և հոգածու, ու յաջողութեանց ուրախակից և քաջալերող։ Նոյնը կարելի է ըսել նաեւ իր առանձնացեալ տարիներուն համար։ Ամէն անգամ որ կ'այցելէինք իրեն, կ'ընդունէր զմեզ ուրախութեան արցունքներով, և հպարտութեան զեղումով մը, որուն գուցէ չէինք արժանի։ Այնքան գոհ էր գտած ըլլալուն համար իր փափաքներուն արժանաւոր գործադրիչը՝ յանձին Ամեն. Օրմանեանի, որ միշտ ախորժով կ'անդրադառնար իրենց առաջին յարաբերութեանցը վրայ՝ պատմելու համար զանոնք մեզի։ Իսկ Դուրեան Սրբազանի եպիսկոպոսացումը իր սեփական աթոռին վրայ, իր իսկ բառով՝ «բերկրանքներուն քաղցրագոյնը» առթած էր իրեն։

Բայց թէ որքա՛ն արդար էին այդ հաստատութեան մասին տածած իր սէրն ու յոյսը՝ ապագային գործը պիտի ըլլայ որոշել զայդ։ Իրաւացի էր սակայն՝ անշուշտ այն հաւատքը զոր ունէր հանգուցեալը եկեղեցական կրթութենէն մը ծագելիք բարիքներուն վրայ։ Ու այդ բարիքներուն ազդովին վայելումը պիտի կարենայ թերեւս օր մը մխիթարել նաեւ իր յիշատակը։

Դպրեվանք ԹՈՐԳՈՄ ՎԱՐԴԱՊԵՏ

(*) Ծ. Յ.—Սա գրած է շահեկան գործ մը Պատմութիւն Արմաշու Վանուց, որ գլխաւոր թելադրիչ յիշատակարանն է եղած արդի Ս. Պատրիարքին համանուն գերադանց աշխատութեան։

(*) Ասոնցմէ երկու առաջինները վախճանեալ են եղած. Մամբրէ վարդապետ կը մնայ Արմաշ, Յուսիկ վարդապետ՝ քարոզիչ է այժմ ի Պէնտէրլար Նիկոմիդիոյ, Եղիշէ վարդապետ Տրապիզոնի ողբացեալ առաջնորդը. իսկ Տաճատ վարդապետ՝ (Ոսկանեան) այժմ քարոզիչ ի Պալաթ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ
ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷԻ ՄԷՋ

Լոնտոնէն առջի օրուան Թուականով հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ հինգշաբթի օրուընէ ի վեր տասներկու փոխադրանաւեր Բարեյուսոյ Գլուխը հասած են 15,000 զինուորներով։ Քիմպըրլէյն նոյեմ. 7 Թուականով կը հեռագրեն թէ Պօէրները նոյեմ. 5ին քաղաքը ռմբակոծեր են, առանց վնաս մը պատճառելու։ Հիմա Պօէրները սկսած են ռմբակոծել քաղաքին ջրամբարները։

Լորտ Սոլզպէրիի ճառը. — Մաքէն Լոնտոնէ իր Թղթակցէն հետեւեալը ստացած է ուրբաթ օրուան Թուականով.

«Այսօր, մեծ հանդարտութիւն և փոքր վէճեր։ Անցեալ օրերու տենդը անցաւ։ Ակումբներուն մէջ Թրանսվալի խնդրին վրայ չխօսեցան և լրագիրները բանալնուն անմիջապէս հեռագրական բաժինը աչքէ չանցուցին։ Հուայթ զօրավարին ուղեւորականները կը շարունակեն իրենց գընացքը, բայց հիմա նուազ անձկութեամբ կը դիտուին անոնց Թռիչքը։ Միայն, թէեւ շարժում չկայ, սակայն բուռն վէճեր տեղի ունեցան։ Լորտ Սոլզպէրիի ճառին մէկ պարբերութիւնը կրակը արծարծեց որ այս իրիկուն տակաւին մարած չէր։ «Ո՛չ ոսկիի դաշտեր կ'ուզենք և ոչ ալ երկիրներ» ըսաւ Նախարարապետը։ Ի՞նչ կը նշանակէ «Երկիր չենք ուզեր» պարբերութիւնը։ Վիճաբանութիւններուն առարկան ատիկա է թէ՛ մամուլին, թէ՛ հասարակութեան, թէ՛ քաղաքական շրջանակներու և թէ՛ դիւանագիտական շրջանակներու մէջ։ Տրուած առաջին մեկնութիւնը սա է։

«Այդ խօսքերը մէկ իմաստ միայն կրնան ունենալ։ Լորտ Սոլզպէրի ատով բացորոշակապէս ըսել ուզած է թէ ոեւէ պարագայի մէջ պիտի չգրաւէ Թրանսվալի կամ Օռանժի անկախ Պետութեան երկիրներուն։ Երկու Հանրապետութիւնները ընդարձակ զիջողութիւններ պիտի ընեն Անգլիոյ, և հաստատուն երաշխաւորութիւններ պիտի տան, բայց պիտի պահեն իրենց անկախութիւնը։ Լորտ Սոլզպէրի իր ճառին մէկ ուրիշ մասին մէջ այդ սկըզբունքը աւելի յստակօրէն պարզած է, վասն զի յայտարարած է թէ Անգլիա միայն սա պարագային համար կը պատերազմի որ հարաւային Ափրիկէի երկու սպիտակամորթ ցեղերը քաղաքային հաւասար իրաւունքներ վայելեն։ Արդ, կարելի է քաղաքային իրաւունքներէ զըրկուած ցեղի մը ապահովցընել զանոնք, առանց անպատճառ երկիր գրաւելու։»

«Երկրորդ մեկնութիւնն ալ սալէս կը տրուի. — «Լորտ Սոլզպէրի բնաւ ըսել ուզած չէ թէ երբ պատերազմը աւարտի, Անգլիա պիտի չգրաւէ Թրանսվալը։ Նախարարապետը պարզապէս ըսել ուզած է թէ Անգլիա երկիրներ գրաւելու փափաքով չէր որ յարոյց պատերազմը։ Իրաւ է որ Լորտ Սոլզպէրի յայտարարեց թէ, Անգլիա միայն ուզած է քաղաքային հաւասար իրաւունքներ ապահովցընել հարաւային Ափրիկէի երկու սպիտակամորթ ցեղերուն. բայց ատոնք պիտի չապահովուին, մինչեւ որ Անգլիա ձեռք չանցընէ Թրանսվալի կառավարութիւնը։»

«Այս երկրորդ մեկնութիւնը տուած են երկրակալութեան և Պ. Չէմպըրլէնի կուսակիցները, որոնք լռելեայն կը քըննադատեն Լորտ Սոլզպէրին թէ բաւական բացայայտ կերպով չէ խօսած։ Սակայն երրորդ մեկնութիւն մը զոր տուած է պահպանողական մը որ հանդարտաբարոյ է և միանգամայն իրազեկ բարձրագոյն իշխանութեան ծրագիրներուն։

«Միջին լուծումներ կան ըսաւ, պարզ գրաւումի մը և կատարեալ անկողմնակալութեան միջեւ։ Մասնաւորաբար կայ Թեւարկութիւնը։ Կարելի է երկրի մը վրայ թեւարկութիւն հաստատել, առանց անոր երկիրն գրաւելու, հոն շահերու պաշտպանութիւնը ապահովցընելու համար։ Չենք գիտեր թէ ի՛նչ տեսակ լուծում մը պիտի տրուի և համոզուած ենք որ Լորտ Սոլզպէրի ալ չի գիտեր։ Գիտենք սակայն, թէ դահլիճին մէջ զօրաւոր հոսանք մը կայ թեւարկութեան ի նպաստ և թէ, երբ խնդիրը Նախարարաց Խորհուրդին ներկայացուի, Նախարարապետը ջերմապէս պիտի պաշտպանէ թեւարկութիւնը։»

«Վերջապէս Լորտ Սոլզպէրիի ճառին վրայ կատարուած վիճաբանութիւնները տակաւին փակուած չեն։ Մելանի հեղեղներ Թափել տուած և սովորաբար անդամալուծուած լեզուներ բացած է։ Առտուան լրագիրները խնդիրը ներկայացուցած են և իրիկուաններն ալ զայն կը լուծեն զանազան կարծիքներ յայտնելով։ Եւ մինչդեռ այդպէս իր մորթը կը ծախեն, արջը ինքզինքը կը պաշտպանէ։ Կամուրջները կործանած և երկաթուղիի գիծերը քանդած է. Նաեւ արեւմտեան սահմանագլուխին վրայ կարաւան մը ձեռք անցուցած է որ մեծաքանակ պաշար կը տանէր Անգլիացիներուն։»

Վիէննայէն կը հեռագրեն թէ տեղւոյն հոլանտական գաղթականութիւնը օթէլի մը սրահին մէջ միթինկ մը գումարեր է, Պօէրներուն ի նպաստ։ Յանձնաժողով մը կազմուելով պաշտօն յանձներ է անոր Պօէրներուն ուղղուած համակրական ուղերձ մը պատրաստել. Նաեւ հանգանակութիւն կատարել Թրանսվալի մեռած զինուորներու այրիներուն և որբերուն համար,

Լիզպոնայի մամուլի Ընկերակցութիւնը աղերսագիր մը մատուցանելով Նախարարապետին, բողոքեր է Բորթուկալի լրագիրներուն վրայ եղած ճնշումին դէմ որոնք ո՛չ Անգլիոյ համակրանք կրնան յայտնել և ոչ ալ Թրանսվալի։

Վիքթորիա Թագուհին, ինչպէս ծանոյց հեռագիրը, շաբաթ օրը Ուինտորի մէջ աչքէ անցուց անձնապահ հեծելազօրքերու այն երեք գունդերը որոնք հարաւային Ափրիկէ պիտի ուղեւորին։ Թագուհին սա խօսքերը ուղղեց անոնց.

«Զինուորներս, այսօր հոս կոչեցի ձեզի որ միշտ իմ քովս էիք, ողջերթ մաղթելու համար ծովը տակաւին չանցած այն ծովերը ուրկէ շատ հեռու պիտի երթաք՝ տէրութեանս մէկ մասը, օգնելու ձեր ընկերներուն՝ որոնք այնքան քաջութեամբ կը պատերազմին իրենց վեհապետին և երկրին համար։ Վստահ եմ որ միշտ ձեր պարտքը պիտի կատարէք, ինչպէս ըրած էք մինչեւ հիմա։ Կ'աղաչեմ Աստուծոյ որ զձեզ օրհնէ և ողջ առողջ վերադարձնէ։»

Այս բանախօսութենէն ետքը զօրագունդին գնդապետը ներկայացաւ Թագուհիին որ անոր ձեռքը սեղմեց սիրալիր կերպով։ Այդ հանդէսին ներկայ գըտնուողները դիտած են թէ սպաներուն և ձիերուն կազմածներուն վրայէն վերցուած էին այն զարդերը որոնք կրնան նշանակէտի տեղ ծառայել։ Ինչպէս յայտնի է մինչեւ հիմա կատարուած ճակատամարտներուն մէջ ամենէն աւելի սպաները զարնուեցան, նաեւ զինուորներն ալ շատ նեղուեցան Պօէրներու կրակէն, վասն զի համազգեստներուն վրայ եղած այլ և այլ զարդեր լաւ նշանառութեան մը առարկայ կ'ըլլային։

Բիքէրմարիցպուրկէն կը հեռագրեն շաբաթ օրուան Թուականով.

«Երեքշաբթի օրը և չորեքշաբթի առտու Լէտիսմիթ նորէն ռմբակոծուեցաւ։ Պօէրները ամենէն աւելի նշան կ'առնէին ամրութիւններուն վրայ, սակայն փամփուշտերը նշանակութիւն մը չունեցան կամ դէշ նշան առնելուն և կամ թնդանօթները լաւ տեսակէ չըլլալուն պատճառաւ։ Քանի մը սուրհանդակներ կրցան անցնիլ քաղաքը պաշարող Պօէրներու գիծերէն. Ամէնքն ալ կը հաստատեն թէ պաշարումը ամենակատարեալ է և թէ Հուայթ զօրավարը երկու ամսուան պաշար ունի իրեն հետ։ Անգլիական հեծելազօրքերը ամէն օր հետաղօտութիւններ կը կատարեն, բայց այդ պատճառաւ կարեւոր ընդհարումներ տեղի կ'ունենան, մանաւանդ չորեքշաբթիէն ի վեր։ Կ'ըսուի թէ Ժուպէր զօրավարը Լէտիսմիթի առջեւ պիտի տանի Բրէթօրիայի ամրութեանց խոշոր թնդանօթները, որոնք 7 8000 մղոն հեռաւորութեամբ ռումբ կ'արձակեն։ Պօէրները շատ կը վստահին անոնց վրայ, Լէտիսմիթը նորէն ռմբակոծելու համար։ Մինչեւ այսօր Իսթքուրդի մէջ կատարեալ հանդարտութիւն կը տիրէ և շրջակաները Պօէրներու ոեւէ շրջուն պահակախումբ տեսնուած չէ։»

Անգլիոյ նախարարները շաբաթ օրը արտաքին գործոց պաշտօնարանին մէջ գումարում մը ունեցան Լորտ Սոլզպէրիի նախագահութեամբ։ Բոլոր նախարարները ներկայ էին։ Նիստը տեւեց երեք քառորդ ժամ, որու միջոցին զինուորական կացութիւնը քննուեցաւ։ Ելմտական նախարար Մըր Մայքլ Հիքս Պիչ Խորհուրդին հաղորդեց ուրբաթ օրը թղթադրամներու շրջաբերութեան հանուելուն առաջին արդիւնքը։

Հոլանտայի լրագիրները և հանրային կարծիքը նպաստաւոր մեկնութիւն մը կու տան Լորտ Սոլզպէրիի ճառին։ Քաղաքական շրջանակներու մէջ ընդհանրապէս կը կարծուի թէ այդ ճառը յանձնառութիւն մը կը նկատուի, որով Անգլիա կը յայտարարէ թէ պիտի յարգէ հարաւային Ափրիկէի երկու Հանրապետութիւններուն ինքնօրինութիւնը։

Պրիւքսէլի մէջ Թրանսվալի ներկայացուցիչ Տօքթ. Լէյտսի եղբայրը շաբաթ օրը ուղեղային համախտութեան հետեւանքով մեռեր է Պէլճիքայի մայրաքաղաքին մէջ։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ.—Գերմանիոյ Կայսեր կողմէ Անգլիա կատարուելիք ուղեւորութեան մասին Լոնտոնէն հետեւեալը կը գրեն Մաքէնի.

«Նախ որոշուած էր որ Գերմանիոյ կայսեր ու կայսրուհւոյն այցելութիւնը բոլորովին ընտանեկան և մտերմական հանգամանք մը ունենայ։ Հետեւաբար կայսրը ու կայսրուհին մինչեւ մէկ ամիսէն առանց հետեւորդի Անգլիա պիտի երթային, բայց վերջին պահուն Լորտ Սոլզպէրի շատ պնդեց որ արտաքին գործոց նախարար Ֆոն Պիւլով ալ հետեւի Վիլհէլմ Բ.ի։ Լորտ Սոլզպէրի ըսաւ թէ, ներկայ պարագաներուն մէջ, իրեն համար շատ հաճելի պիտի ըլլայ հանդիպում մը ունենալ Գերմանիոյ արտաքին գործոց նախարարին հետ։ Անգլիոյ Նախարարապետը յայտարարեց թէ Թրանսվալի պատերազմին պատճառաւ չի կրնար հեռանալ Լոնտոնէն. ուստի խնդրեց Թագուհիէն որ անձամբ միջամտէ Գերմանիոյ կայսեր մօտ, որպէս զի Ֆոն Պիւլով ալ Անգլիա այցելէ։ Վիքթորիա Թագուհին ընդունեց իր նախարարապետին փափաքը և Վիլհէլմ Բ. ալ հաւանեցաւ իր մեծ մօրը առաջարկութեանը։ Աւասիկ թէ ինչպէս Ֆոն Պիւլով՝ որ Պէրլին պիտի մնար, տասն օրէն Ուինտորի մէջ ներկայ պիտի ըլլայ։»

ԱՒՍՏՐԻՈՅ ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎԸ.— Վիէննայէն շաբաթ իրիկուան Թուականով կը հեռագրեն Թայմզի.

«Երէկ և այսօր ցաւալի բուռն տեսարաններ տեղի ունեցան Աւստրիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ։ Երէկուան նիստին մէկ մասը, ուր Մորավիոյ չփոթութեանց համար եղած հարցապնդումի մը վրայ կը վիճաբանուէր, կռիւներ տեղի ունեցան ընկերվարականներու և հակահրէականներու միջեւ։ Երկու երեսփոխաններ քիչ մնաց որ զիրար ծեծէին։ Ասոնց մէկը «անպիտան» գոչեց միւսին։ Լեհ նշանաւոր կուսակցապետ Սթոյալովսքի դիտողութիւն մը ըրաւ։ Լեհ քահանայ մը ընդմիջեց զայն ըսելով. «Բաղդաւոր եմ որ եկեղեցական սքեմ կը կրեմ, ապա թէ ոչ պիտի տեսնէիր թէ գործը որու հետ է։» Այսօրուան նիստը աւելի գէշ եղաւ։ Քիչ մնաց որ ժողովասրահը կռուփամարտի կրկէս մը վերածուէր։ Ներքին գործոց նախարար Տօքթ. Ֆոն Քէրպէր մազ մնաց որ վիրաւորուէր։ Տօքթ. Ֆոն Քէրպէր, չեխական վերջին չփոթութիւններուն վրայ խօսելով, կ'ուզէր արդարացնել իշխանութեանց միջամտութիւնը։ Կը ջանար բացատրել թէ անհատական ստացուածքներուն նըկատմամբ եղեռնական փորձեր կատարուած են, բայց Չեխ երեսփոխաններ անոր խօսքը ընդմիջեցին, «սուտ կը խօսիս», «լռեցէ՛ք» գոչելով։ Որովհետեւ նախարարը տեղէն չէր երերար, կռուփի հարուածներով կը սպառնային անոր։ Քիչ մնաց որ կանոնաւոր ճակատամարտ մը սկսէր Գերմաններուն և Չեխերուն միջեւ։ Բարեբաղդաբար նախարարապետը քանի մը խօսք փոխանակեց ատենապետին հետ և նիստը փակուեցաւ։ Ատեանը երբ վերստին բացուեցաւ, Տօքթ. Ֆոն Քէրպէր կրցաւ խօսիլ քիչ մը աւելի հանդարտութեան մէջ։ Յայտարարեց թէ վերջին չփոթութիւններուն վրայ կատարուած քննութիւնները առաջ պիտի տարուին և թէ յանցաւորները պիտի պատժուին։ Նիստը աւարտեցաւ հակահրէականներու պետ Պ. Շնայտըրի մէկ ճառովը, որով երկարօրէն խօսեցաւ հրեաներու վերագրուած ծայրայեղութեանց վրայ։ Պ. Շնայտըր Աբրահամէն ու Իսահակէն օրինակներ բերաւ և ուզեց այդ մասին կարդալ Թալմուտի եբրայեցերէն բնագրէն զանազան հատուածներ, բայց ժողովականներու խնդուքները արգելք եղան։ Այսօրուան նիստը, վերջապէս չի կրնար վերահաստատել Աւստրիոյ Երեսփ. Ժողովին խախտած ազդեցութիւնը։»

ՌՈՒՍԻՈՅ կայսրը ու կայսրուհին իրենց զաւակներով և հետեւորդներով անցեալ ուրբաթ Ռուսիա մտան։ Ռուսական առաջին կայարանին մէջ, Սքերնեվիցի, ընդունուեցան Վլատիմիր Ալեքսանտրովիչ մեծ դուքսին, Մարիա Բավլովնա մեծ դքսուհիին, Նիքոլա Նիքոլայեվիչ մեծ դուքսին, Վարշավիայի կուսակալ Իմէրիթինսքի իշխանին և ուրիշ պաշտօնատարներու կողմէ։ Կայսրը ու կայսրուհին գացին Սքերնեվիցի պալատը, ուր գիշերը անցուցին։ Վարշավիայի կուսակալ Իմէրիթինսքի իշխանը և ներքին գործոց նոր նախարար Պ. Սիբիակին մինչեւ Բեդերսպուրկ պիտի հետեւին Ցարին։ Շաբաթ առտու կայսրը ու կայսրուհին դէպի Բեդերսպուրկ ուղեւորեցան Վարշավիայի ու Մոսկուայի ճամբով։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ.—Շանկհայէն կը հեռագրեն Թայմզի թէ Չինու հիւսիսային կողմը Ռուսիոյ և Ճապոնի միջեւ յարաբերութեանց ճգնումը հետզհետէ կ'աւելնայ։ Այն միջոցները զորս Ճապոն ձեռք առած է Քորէայի և Բեքինի մէջ, կ'երեւայ թէ Ճապոնի գերակշռութիւնը աւելցընելու ծառայած են,

ԻՏԱԼԻՈՅ ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎԻՆ նստաշրջանին բացումը առջի օրը կատարուեցաւ Ումպէրթօ Թագաւորին մէկ գահճառովը, որուն մէջ ըսուած է թէ Իտալիա լաւ յարաբերութիւններ ունի բոլոր մեծ տէրութեանց հետ։ Գահճառը երախտագիտութեամբ կը յիշէ Լա Հէյի խաղաղութեան Դեսպանախորհուրդը։ Նաեւ կը յաւելու. «Յառաջիկայ տարուան դէպքը, որ Թուական մը պիտի ըլլայ կաթոլիկ աշխարհին մէջ, մեզի առիթ պիտի տայ անգամ մը եւս ապացուցանելու թէ որքան գիտենք յարգել ու յարգել տալ այն պատասխանատուութիւնները զորս ստանձնեցինք երբ մեր Թագաւորութեան մայրաքաղաքը հաստատեցինք Հռոմի մէջ։ Մեր արտաքին քաղաքականութիւնը զուգընթաց կ'երթայ ներքին քաղաքականութեան հետ, ապահովելու համար երկրին իր տնտեսական զարգացման յառաջդիմութիւնը։»

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ Երեսփ. Ժողովին նստաշրջանն ալ բացուեցաւ առջի օրը։ Առաջին նիստին օրակարգին մէջ միայն աղերսագիրներ արձանագրուած են։

ԼՈՆՏՈՆԻ գերմանական դեսպան Հացֆէլտ կոմսը նամակ մը ուղղելով Լոնտոնի Լորտ Քաղաքապետին, ծանոյց թէ Գերմանացիներուն մեծամասնութիւնը, Վիլհէլմ Կայսեր շատ քիչ ատեն Անգլիա մնալուն պատճառաւ, պիտի չկրնայ ընդունիլ քաղաքապետութեան պաշտօնարանին մէջ ներկայ գտնուելու համար եղած հրաւէրը։

ԶԱՊԷԼ ՏՕՆԷԼԵԱՆ

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԴԻ ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐԻ
Բ. ԳԻՐՔ

Կը ծախուի բոլոր հայ գրավաճառներուն քով, 4 դրուշի։

ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԱՏԵԱՆԸ

ԴԱՒԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Բ. ՆԻՍՏ

Բաւական աղմկալից նիստ մը այս երկրորդ նիստը՝ որ երկու մասի բաժնուած է. վկաներու կոչին, և ամբաստանեալներու փաստաբաններուն կողմէ յարուցուած ձեռնհասութեան խնդրին։

Երբ նիստը կը բացուի, Նախագահը կը հաղորդէ ատեանին այն որոշումը՝ որ տրուած էր առաջին նիստէն անմիջապէս ետքը տեղի ունեցած գաղտնի խորհրդակցութեան միջոցին։

Այդ որոշման համեմատ, սեպտեմբեր 18ի նիստին ներկայ չեղող ծերակուտականները չպիտի կրնան մասնակցիլ վճռին։

Ցետոյ կը սկսի

ՎԿԱՆԵՐՈՒ ԿՈՉԸ

400ի մօտ մարդիկը ահագին աղմուկ մը կը հանեն արդէն և առիթ կու տան բազմաթիւ ծիծաղելի միջադէպերու։

Ոմանք «Ներկայ» պատասխանելով կը գոհանան, մինչդեռ ուրիշներ կա՛մ բնաւ ձայն չեն հաներ և կամ ծիծաղելի բառ մը արտասանելով խնդուքներու պատճառ կ'ըլլան։

Ուրիշ վկաներ կ'առարկեն թէ չեն լըսած ամբաստանագրին ընթերցումը ու կը պահանջեն որ Գերագոյն Ատեանին քարտուղարը անգամ մըն ալ կարդայ զայն։ (Ինչպէս կը յիշուի, առաջին նիստին պահուն ուր ամբաստանագիրը կարդացուեցաւ, վկաները մասնաւոր սրահի մը մէջ փակուած էին)։

Իրենցմէ մէկը մանաւանդ, գնդապետ Մօնթէյլ, — թմբուկած ծերուկ մը՝ որ Հանրապետութեան Նախագահ ըլլալու երազներով միայն կ'ապրի, — ամենէն աւելի աղմուկ կը հանէ այդ պահանջումը ըրած միջոցին։

Ընդհ. դատախազ Պ. Պէնար մէջ մտնելով կը յիշեցնէ թէ Պատժական Օրէնքին տրամադրութեանց համաձայն, 2—6 տարի բանտարկութեան կը դատապարտուին բոլոր անոնք՝ որոնք դատավարութեանց միջոցին արգելք ըլլալ կ'ուզեն,

Այս սպառնալիքը մեծ աղմուկ կը յարուցանէ։

—Բայց գայթակղութիւն է ասիկա, կը պոռայ Պ. Բռօյօ տը Լօնէ։ Կ'ուզեն խօսիլը արգիլել։

Ցետոյ նորէն կը շարունակուի վկաներու կոչը։ Պ. Ռոշֆօռ՝ որ ամբաստանեալ կողմէն իբր վկայ նշանակուած է, կը հարցնէ նախագահին թէ ի՛նչ պատճառ կար զինքը կոչելու։

—Ամբաստանեալ կողմին հարցուցէք, կը պատասխանէ նախագահը։

Կարգը Պ. Տրիւմոնի կու գայ։

Չորս կողմէն կը պոռան. — «Կեցցէ՛ Տէռուլէտ», «Անկցի՛ն հրեաները», «Կեցցէ՛ բանակը»։

Նախագահը կ'ուզէ ձայն բարձրացնել, բայց վկաներու մեծ մասը իրմէ աւելի կը պոռայ. ու վերջապէս կը սկսի Մառսէյեէզը երգել ահագին աղմուկով։

Ցանկարծ իրարանցում մը կը սկսի։

Ամբաստանեալներէն Պ.Պ Տէռուլէտ, Կէռէն ու Բայլի ոտքի ելլելով կռուփնին կը ցուցնեն դէպի երեսփոխաններուն յատկացուած բեմը։

Կ'երեւայ թէ երեսփոխան մը, — Պ. Բէրլյէրէ, նախատալից խօսք մը ուղղած է ամբաստանեալներուն։

Պ. Կէռէնի փաստաբանը առաջ կը նետուի, ու կը խնդրէ որ արտաքսուի այդ երեսփոխանը։

Միջադէպը փակուած կ'երեւայ, ու վկաներու կոչը կը վերսկսի, այս անգամ անհուն անկանոնութեամբ մը։

Ամէն կողմէ կը պոռան։

Պ. տը Լօնէ —Կեցցէ՛ միապետութիւնը։

Նախագահը. — Խոնարհաբար դիտել պիտի տամ ձեզի թէ...

Ամենը մէկ.—Ի՛ զէ՛ն, քաղաքացիներ։

Պ. Հօրնյօութքլ. — Փառքի օրը հասած է վերջապէս.

Տասը վկաներ.— Անկցի՛ն Հրեաները (ու կ'անցնին, կռուփնին ցուցնելով ընդհանուր դատախազին)։

Պ. Պարիյեթ (մասամբ ամբաստանեալ մը.)— Անկցի՛ն կովերը։

Ընդհ. դատախազը. — Եղեռնադատ ատեանին մէջ իսկ ասանկ տեսարաններ տեղի չեն ունենար։

Ժիւլ Կէռէն. — Կեցցէ՛ պատուաւոր մարդոց Հանրապետութիւնը։

Նախագահը բոլոր ուժովը զանգակը կը զարնէ,

—Կեցցէ՛ Տէռուլէտ, կը պոռան չորս կողմէն։

Վկաներէն մէկը կ'աղաղակէ.

—Բարբարոսնե՛ր, գերեզմա՛ն իջէք։

Նախագահը (Փոյթը նետած).— Պարոննե՛ր, խոնարհաբար դիտել պիտի տամ ձեզի թէ (յետոյ յանկարծ կատաղութեան զգացում մը մղուելով) Պահակնե՛ր, ձերբակալեցէք սա պարոնը։

Պահակը.— Ո՞վ, Պ. Նախագահ։

Նախագահը — Ով որ ուզէք։

Ու պահակը կը ձերբակալէ կրցած վկան։ Իսկոյն լռութիւնը կը վերահաստատուի, բայց պէտք կ'ըլլայ ձերբակալել երկրորդ վկայ մըն ալ որ հանդարտիլ չէր ուզեր։

Նախագահը ընդհ. դատախազին կը հարցնէ թէ ի՛նչ ընելու մտադիր է այդ երկու անձերը։ Պ. Պէնար կը պատասխանէ, ըսելով թէ հակառակ կարգապահութիւնը յարգել տալու համար ի ձեռին ունեցած բոլոր միջոցները գործադրելու մտադրութեան, այս անգամ ներողամիտ պիտի գտնուի։

Ամբաստանեալներու փաստաբաններէն Պ. Ֆալաթէօֆ կ'առարկէ թէ անկարգապահութիւնը աւելի դատաւորներու Նըստարաններուն վրայ կը տիրէ։ (Մրմունջներ)։

Նախագահը կը հրամայէ որ ետ առնէ այդ խօսքը։

Պ. Ֆալաթէօֆ կրկին կ'ակնարկէ քիչ մը առաջուան միջադէպին։ Պ. Տէռուլէտ և ուրիշ բազմաթիւ ամբաստանեալներ կը պոռան։

—Պ. Բէրլյերէն էր, Պ. Բէրլյերէն։

Ընդհ. դատախազին մէկ նոր յայտարարութեան վրայ, միջադէպը կը փակուի և ատեանը քիչ շատ հանդարտ երեւոյթ մը կը ստանայ։

Նիստը կը դադրի խկոյն և վերաբացուելուն պէս, նախագահը խօսքը կու տայ փաստաբան Պ. Տըվէնի՝ որ

ՁԵՌՆՀԱՍՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

կը յուզէ։

Պ. Տըվէն ամբողջ երեք ժամ կը խօսի՝ ամբաստանեալներուն ի նպաստ, ջանալով ապացուցանել թէ Ծերակոյտը (այսինքն Գերագոյն Ատեանը) այս պարագային մէջ ձեռնհասութիւն չունի ամբաստանեալները դատելու։

Կը յայտարարէ թէ իր պահանջումը չի մասնաւորուիր այս ու այն ամբաստանեալին վրայ, այլ ընդհանուրին համար կը խօսի, որովհետեւ ամէնքն ալ դաւադրութեան միեւնոյն յանցանքին համար ամբաստանուած են։

—Իրաւ է որ, կ'ըսէ, բոլոր ամբաստանեալներն ալ Ատեանը անձեռնհաս չեն նկատեր, — ինչպէս Պ. Տէռուլէտ՝ որ ինչ ա՛լ ըլլայ, կ'ուզէ դատուիլ, — բայց ընդհանուրին շահը կը պահանջէ որ ամէնուն համար յուզուի այս խնդիրը։

Պ. Տըվէն, անցնելով իր պաշտպանել ուզած գաղափարին, կ'ըսէ թէ դաւադրութեան խնդրի մը համար բնաւ տեղի չկայ բացառիկ դատաւորական մարմին մը գումարել, — զոր օրինակ Գերագոյն Ատեանը։ Երկրին միւս դատաւորներն ալ կրնան այդ գործը տեսնել։ Գերագոյն Ատեանին գումարումը ա՛յն ատեն միայն կ'արդարանայ, երբ այդ դաւադրութեան յարակից ըլլան նաեւ զայն յաջողցնելու նպատակով գործուած կարգ մը եղեռնական տարրեր։

—Արդ, կ'ըսէ Պ. Տըվէն, քանի որ ամբաստանիչ ատեանը մէկ կողմ թողուց եղեռնական տարրերու պարագան ու որոշ վճիռ մը չտուաւ այդ մասին, ուրեմն խնդիրը կը մնայ զուտ «մտածուած դաւադրութեան մը» տեսակէտին մէջ, որուն համար անիմաստ է Գերագոյն Ատեան գումարել։ Ատիկա կը նշանակէ որ երկրին միւս դատաւորական կազմակերպութեանց մասին բացարձակ անվստահութիւն կը տիրէ, քանի որ ուղղակի անոնց իրաւասութեան տակ իյնող խնդիր մը կը յանձնուի դատաւորական բացառիկ մարմինի մը քննութեան։

Այս առթիւ, Պ. Տըվէն կը յիշատակէ բազմաթիւ օրինակներ, ցոյց տալու համար թէ դաւադրութեան խնդիր մը՝ որուն եղեռնական տարրեր չեն ընկերանար, դուրս կը մնայ Գերագոյն Ատեանի մը ձեռնհասութենէն։

Պ. Տըվէն խօսքը վերջացնելով, կը խնդրէ Ատեանէն որ ինքզինքը անձեռնհաս հռչակէ այս խնդրին մէջ։

Նախագահը կը յայտարարէ թէ նիստը փակուած է և թէ Գ. նիստը վաղը տեղի պիտի ունենայ։

* * *

Փաստաբանին ճառը, թէ՛ լեզուի մաքրութեան և թէ այն ջղուտ տրամաբանութեան համար՝ որ ծայրէ ծայր կը տիրէ անոր մէջ, շատ գնահատուած է ամէնէն։ Եւ սակայն հեռագիրը ծանոյց արդէն որ օգուտ մը չունեցաւ ան, քանի որ Ծերակոյտը ինքզինքը ձեռնհաս հռչակեց յաջորդ նիստերէն մէկուն մէջ։

Պ. Տըվէն ջերմապէս կը շնորհաւորուի իր պաշտօնակիցներուն կողմէ՝ որոնք կարգաւ իր ձեռքը կը սեղմեն։

Այդ միջոցին սրահը պարպուիլ կը սկսի տակաւ։

Ցանկարծ ահագին իրարանցում մը կը փրթի սրահին մէջ ու պահակները չորս կողմէն կը վազեն դէպի որոշ կէտ մը՝ ուր կռիւ մը տեղի կ'ունենայ։

Վկաներէն մէկը՝ Պ. Ռինտէր, սրահին մէջ ոստիկանութեան գաղտնի պաշտօնեայ մը տեսնել կարծելով, նախ կը սկսի նախատել զայն ու վերջ ի վերջոյ վրան կը յարձակի կռուփի և կիցի հարուածներ տալով խեղճին։ Պահակները կը հասնին խկոյն, բայց Պ. Ռինտէր գրպանէն ռէվոլվէր մը հանելով կը սպառնայ սպաննել իրեն մօտեցողը։ Պահակները մտիկ չեն ըներ ու բաւական դժուարութիւն քաշելէ ետքը վերջապէս կը յաջողին զայն ձերբակալել։

Պ. Ռինտէր կը յայտարարէ թէ երկար ատենէ ի վեր ոստիկանութեան կողմէ լրտեսուած ըլլալուն համար է որ այդ արարքը գործած է,

* * *

Ուրիշ միջադէպ մըն ալ՝ որ մենամարտով մը կը վերջանայ։

Սրահին պարպուած պահուն՝ երեսփոխան Պ. Բէրլյերէ՝ որ խնդրի առարկայ դարձած էր դատավարութեան պահուն, իր բարեկամներէն մէկուն կը յայտարարէ թէ ինք ծանր խօսք մը չէր ըրած և թէ հետեւեալը միայն ըսած էր. «Բայց յանցանք մը կը գործեն այսպէս պոռալով։» Պ. Բէրլյերէ կը յայտարարէ նաեւ թէ ուրիշ բազմաթիւ անձեր ալ նոյնը յայտարարած էին։

Այդ միջոցին, Լիպր Բառոլի խմբագիրներէն մէկը՝ Պ. Բարիյեօ՝ որ անկէ կ'անցնէր, ծանր խօսք մը կ'ըսէ երեսփոխանին։ Բանակռիւը կը մեծնայ, ու խնդիրը մինչեւ հոն կը հասնի որ՝ Պ. Բէրլյերէ իր երկու երեսփոխան բարեկամները վկայ կարգելով Պ. Բարիյեօի կը ղրկէ՝ խնդիրը մենամարտով մը կարգադրելու համար։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ.— Այտընի կուսակալութեան Կ. Պոլսոյ գործակատար կարգուեցաւ Բ. Դրան արձանագրութեանց դիւանին քարտուղարներէն Իպրահիմ պէյ։ Հալէպի նահանգին Անտիոք գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Թարսուսի գայմագամ Շիւքրի էֆ. որուն յաջորդեց Անտիոքի գայմագամ Րէշիտ պէյ։ Պիթլիսի նահանգին Կարգան գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Միլքիէ վարժարանին նախկին շրջանաւարտ Ահմէտ Պէսիմ էֆ։

—Ըսկիւպի նահանգին նախնական դատարանի պատժական ճիւղին նախագահ անուանուեցաւ Գոնեայի նահանգին նախնական դատարանի պատժական ճիւղին նախորդ նախագահ Նաջիփ էֆ.։

—Սալիսէի աստիճան տրուեցաւ Մառաշի Իտարէի ժողովին անդամ Պիլէճիքճեան Նազարէթ էֆ.ի։

—Ս. կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ ռուսիացի Պարաթով զօրավարին, Դ. կարգի Օսմանիէ՝ Պէյրութի ռուսական փոխ-հիւպատոս Պ. Լոպրովի եւ Սայտայի ռուսական փոխ հիւպատոս Պ. Պէչարա Բըզդուլլահի։

—Երկրորդ կարգի Շէֆագաթ ռուսիացի Պարաթով զօրավարին կնոջը։

ՍՊԱՐԱՊԵՏ Րիզա փաշա տակաւին ապաքինած չըլլալով, երէկ չկրցաւ ներկայ գտնուիլ Նախարարաց Խորհուրդի նիստին։

ԵԷՄԷՆԻ ՆԱՀԱՆԳԸ.— Պէնի Մէրվան և Միտի ցեղերուն Շէյխերը Լըհէէ գաւառակին կեդրոնը երթալով հեռագրաւ ծանուցած էին կուսակալութեան թէ Վեհ. Սուլթանին ներողութեանը ու գթութեանը կ'ապաստանին։ Ասոր վրայ Հոտէյտայի կառավարիչ Նուսրէթ փաշա և տեղւոյն երեւելիներէն Սէյիտ Ահմէտ Շուրաֆ փաշա մարտանաւով մը Միտ ղրկուած էին այդ ծովեզերեայ վայրը բարեկարգելու և նոյն ցեղերուն վիճակը բարւոքելու համար։ Նուսրէթ ու Շուրաֆ փաշաները հոն հասնելնուն՝ լաւ ընդունելութիւն մը գտեր են տեղացիներուն կողմէ։ Մզկիթին մէջ արարողութիւններ կատարուելով բարեմաղթութիւններ եղեր են Վեհ. Սուլթանին համար և ոչխարներ զենուեր ու աղքատներուն բաշխուեր են։ Ցետոյ Միտիի գիւղախումբը կազմուելով Շէյխերու Շէյխ Աբտուլլահ էֆ. միւտիր կարգուեր է։ Նաեւ տեղացիներէն ոստիկան-զինուորներ և մաքսատան վեց դէտեր կարգուեր են։ Միտիի Շէյխը իր երկու քեռորդիները Հոտէյտա ղրկեր է տեղւոյն վարժարանին մէջ դաստիարակուելու համար։ Տեղացիները կառավարութեան յանձներ են իրենց ձեռքը գտնուած նոր դրութեամբ հարիւր երեսուն հրացան։

Բ. ԴՈՒՌԸ հարկ եղած գործողութեանց ձեռնարկած է Յունաստանի հետ առեւտրական դաշնագիր մը կնքելու համար։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպանը, առջի օրը, հելլենական դեսպանատունը երթալով տեսակցեցաւ Մավրոկորտաթօ իշխանին հետ։

ՀԱՑԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ.— Ինչպէս ծանուցինք, քննիչ յանձնաժողովին առաջին քարտուղար Մուհիէտտին պէյ ձեռնհաս պաշտօնարանէն արտօնութիւն ուզած էր Ախըր Գաբու և Ոսկեղջիւրի կողմերը հացի մէկ մէկ գործարան հաստատելու համար ուր օրական 50,000 օխա հաց պատրաստուի եւրոպական դրութեամբ և խմորն ալ մեքենաներու միջոցաւ Թրուի։ Քաղաքապետութեան ժողովը, որուն յանձնուած էր այդ ծրագիրը, յարմար դատած է ուզուած արտօնութիւնը տալ, պայմանով որ այդ գործարանները բոլորովին ենթակայ ըլլան հացագործներու կանոնագրին տրամադրութեանց։ Այդ որոշումը պիտի մատուցուի Բ. Դրան։

ՀՈԼԱՆՏԱԿԱՆ նոր դեսպանին անուանումը Բ. Դրան հաղորդուելով, Վեհ. Սուլթանին հաւանութիւնը խնդրուած է։ Նախորդ դեսպան Վան տէր Սթալ որ Բեդերսպուրկի դեսպան կարգուած է, դեկտեմբերի վերջերը մայրաքաղաքէս պիտի մեկնի։

ԱՆԳԼԻՈՅ դեսպանը շաբաթ օրը Թարապիայի ամարանոցէն Բերա պիտի փոխադրուի։

ՇՈՒԷՏ ՆՈՐՎԷԿԻԱ. — Նորվէկիոյ առեւտրական դրօշը փոխուած ըլլալով, Շուէտ-Նորվէկիոյ Կ. Պոլսոյ դեսպանատունը Բ. Դրան ղրկած է նոր դրօշէն հինգ օրինակ։ Նոր դրօշը երկու երկիրներու միութեան նշանը չի կրեր. քառասուն տարի առաջ գործածուածին նման է։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ Խտիւը հոկտ. 25ին կայսերական պատուիրակ Ահմէտ Մուխթար փաշայի ապարանքը երթալով երկար տեսակցութիւն մը ունեցեր է անոր հետ։ Ապպաս փաշա, Եգիպտոս վերադառնալուն առթիւ, նոյեմ. 2ին պաշտօնական ընդունելութիւն մը կատարեր է Րասէթինի մէջ։

ՏԱՍԱՆՈՐԴԻ գանձման ձեւը բարեփոխելու համար կազմուած յանձնաժողովը նկատողութեան առած է՝ Էտիրնէի մէկ գաւառակին մէջ նոր դրութեան կիրառման արդիւնքները։

ՀՆԱԽՈՒԶՈՒԹԻՒՆ.— Վառնայէն տեղեկութիւններ կը հաղորդեն այն պեղումներուն վրայ զորս Կ. Պոլսոյ ռուսական հնագիտական Կաճառին տնօրէն Պ. Ուզբէնսքի կը կատարէ Նովիպազարի շըրջակայ քանի մը գիւղերուն մէջ։ Օպոպայի (Նովիպազարի գաւառ) գիւղին շուրջը կատարուած պեղումները մեծ հետաքըրքրութիւն յառաջ բերած են։ Վառնայի գիմնազիոնէն բրոֆէսէօր Սքորբիլ, արդէն իմացած էր որ այդ գիւղին մօտ հին քաղաքի մը աւերակները կան։ Պուլկար բրոֆէսօրը որ այդ տեղը այցելած է, նախապէս կարծած էր թէ հռոմէական քաղաք մըն է, բայց Պ. Ուզբէնսքիի ձեռնարկած պեղումները ենթադրել կու տան թէ պուլկարական քաղաքի մը աւերակներն են։ Մինչեւ հիմա կատարուած պեղումներով, Սարայ-Եէրիի մէջ երեւան հանուեր են պալատի մը հիմերը։ Քիչ մը հեռուն, Քիլիսէ-Եէրի, գտնուեր են Թ. դարուն պատկանող եկեղեցի մը։ Պ. Ուզբէնսքի կը կարծէ թէ այդ եկեղեցին բիւզանդական ոճով շինուած է երեք խորանով, մէկը՝ մէջտեղը եւ միւսները՝ երկու կողմերը։ Գեղակերտ մօզայիքներ գտնուած են։ Պ. Ուզբէնսքի կ'եզրակացընէ թէ այդ եկեղեցին, այդ չափ հոյակապ, իշխանի մը կամ մայրաքաղաքի մը պատկանելու է։ Գտնուած արձանագրութիւնները յունարէն են կամ հռոմէական լեզուով, բայց կարելի է որ սլաւերէն արձանագրութիւններ ալ գտնուին, վասն զի պեղումները տակաւին աւարտած չեն։ Եթէ երեւան հանուին, այն պարագային մէջ պիտի հաստատուի թէ սլաւերէնը պաշտօնապէս գործածութեան դրուած է Թ. դարուն, եւ ոչ թէ Ը. դարուն, ինչպէս կը կարծուի։ Պ. Ուզբէնսքիի այս հնախուզութեանց արդիւնքը մեծ կարեւորութիւն ունի Պուլկարիոյ պատմութեան համար։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԷՆ կը հեռագրեն առջի օրուան թուականով թէ Միջերկրականի ֆրանսական նաւաբաժնին հրամանատար դեր-ծովակալ Ֆուռնիէ իր սպարակոյտին հետ Ս. Քաղաքը ժամաներ է։

ՌՈՒՍԻՈՅ Կայսրը հազար ռուպլի պարգեւած է Սեւթովայի Բրէոպրաժէնսքի եկեղեցիին նորոգութեանը համար։

ԲԱՄԲԱԿԻ ԳԻՆԸ.— Ամերիկայէն առնուած լուրերուն նայելով, բամբակի գիներուն վրայ բաւական անկում մը կայ։

ԺԱՆՏԱԽՏԸ.— Առողջապահական Խորհուրդը որոշեց նոյեմ. 11էն (Ն. Տ.) սկըսեալ Պուժիի եւ Ֆիլիբվիլի (Ալժերիա) ժամանումները տասը օրուան քարանթինայի ենթարկել, Ափրիկեան Տրիպոլսոյ, Պէրութի եւ կամ Իզմիրի մաքրանոցներուն մէջ, Թրիէսթէի ժամանումներն ալ նոյեմ. 1էն (Ն. Տ.) սկսեալ բժշկական քննութեան ենթարկուին։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ.— Հոկտ. 25էն Նոյմ. 1, Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ պատահած մահերու թիւն է 207, որոնց 3ը՝ կեղծմաշէ, 8ը՝ թիֆոյէ, 20ը՝ շնչառական գործարաններու հիւանդութիւններէ եւ միւսները զանազան ախտերէ։

ԻՏԱԼԻՈՅ Մարկարիթա թագուհիին ծննդեան տարեդարձին առթիւ, նոյեմ. 20ին շնորհաւորական ընդունելութիւններ պիտի կատարուին Իտալիոյ դեսպանատան մէջ։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ վերատեսուչ Նազիֆ փաշա տակաւին ապաքինած չըլլալով, բացակայ կը գտնուի իր պաշտօնատեղիէն։

ՄԱԽՍՈՒՍԷԻ Նեճիպ եւ Բլէվնա շոգենաւերը մօտերս Կարմիր ծով պիտի երթան Հոտէյտայի, Քունֆուտայի, Մախայի եւ Ատէնի միջեւ երթեւեկելու համար։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ դեսպան Մավրոկորտաթօ իշխանը՝ Պէլկրատի հելլենական նոր դեսպան Պ. Արկիրոպուլոյի հետ, որ մայրաքաղաքս կը գտնուի, երէկ արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիգ փաշայի ապարանքը երթալով այցելութիւն տուաւ Ն. Վսեմութեան։ Պ. Արկիրոպուլօ յետոյ այցելեց Սերպիոյ դեսպան Պ. Նովաքովիչի։ Պ. Արկիրոպուլօ [illegible] հելլենական նախորդ ընդհանուր հիւպատոսն է։

ԱՅՏԸՆԻ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԸ.—Հինգշաբթի գիշեր Իզմիրի, Տէյիրմէնճիքի, Պալաթճըքի ու Մորալըի կողմերը երկրաշարժի թեթեւ ցնցումներ զգացուեր են։ Երեքշաբթի օրն ալ Իզմիրի մէջ թեթեւ ցնցումներ պատահած են։

—Քաղաքապետութեան պաշտօնարանին մէջ կազմուած նպաստամատոյց յանձնաժողովը 14,000 ղրուշ Շքոտրայէն ստացաւ եւ 18,000 ալ Պաղտատէն։ Երէկ 27 հիւան ղրկուեցան Իզմիր, մաս մը ատաղձներով։

ՄՈՐԱԹՈՐԻՈՒՄ.—Սոֆիայի լրագիրները կ'ըսեն թէ Վառնայի վաճառականները ու արհեստագործները մորաթորիում ուզեր են, մինչեւ որ անհետանայ դրամական տագնապը։

ՖԻԼԻՊԷԻ մէջ միակնի 44 տարեկան Հայ մը իր բնակած տանը տիրոջ խնամ գեղանի 16 տարեկան աղջիկը առեւանգելով անցեալ շաբաթ օր Տէյիրմէնճիք փախեր է։ Ոստիկանութիւնը կը փնտռէ զանոնք։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.—Հելլէն կառավարութիւնը Ս. Փրկիչ պատուանշանի երկրորդ աստիճանը տուաւ կայս. Թիկնապահ՝ հեծելազօրքերու գնդապետ Թէվֆիգ պէյի։

ՊՐՈՒՔՍԷԼԻ օսմ. դեսպան Սթէֆանաքի Գարաթէոտորի էֆ. այսօր իր պաշտօնատեղին կ'ուղեւորի։

ՆԵՐՈՒՄ.—Կայս. Իրատէով ներում շնորհուեցաւ Ճէմալ էֆ. անուն մարդու մը որ հինգ տարուան բանտարկութեան դատապարտուած ըլլալով երկու տարիէ ի վեր Պալըքէսէրի բանտը կը գտնուէր։

ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐԸ.—Բ. Դուռը, կայս. Իրատէի մը համաձայն, ծանոյց Մախսուսէի վարչութեան թէ օտար երկիրներէ գաղթող իսլամ գաղթականները պէտք է ձրիաբար փոխադրուին օսմ. նահանգները։

ԻԶՄԻՐԻ զինուորական հիւանդանոցին բժշկապետի փոխանորդ դեր-գնդապետ Ֆաիգ պէյ, որ Այտընի կուսակալ Քեամիլ փաշայի փեսան է, գնդապետութեան աստիճանի բարձրացաւ։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ջրամբարներու ջուրերուն բաշխումը կանոնաւորելու համար ձեռընհաս պաշտօնարանին մէջ խորհրդակցութիւններ կը կատարուին։

ԾԽԱԽՈՏԻ ՌԷԺԻԻ բաժնետէրերու ընդհանուր ժողովը երէկ տեղի ունեցաւ։ Կարդացուած տեղեկագրէն երեւցաւ թէ Ռէժիին այս տարուան հասոյթն է 1,972,378 ոսկի եւ ծախքը 1,882,079 ոսկի։ Տեղեկագիրը կը յարէ թէ Ռէժիի գործառնութիւններուն քննութիւնը թէեւ նախ ելմտական բարենորոգմանց յանձնաժողովին յանձնուած էր, սակայն յետոյ կայս. Իրատէով կազմուած յատուկ յանձնաժողովի մը յանձնուած է։ Այդ մասին երկար խորհրդակցութիւններ կատարուած են Հանրային Պարտքի վարչական Խորհուրդին եւ Ռէժիի ներկայացուցիչներուն հետ։ Կատարուած խորհրդակցութիւնները համաձայնութեան մը յանգած են, զոր կազմող կարգ մը առաջարկութիւններ ու բարեփոխութիւններ մատուցուած են կայս. կառավարութեան վաւերացմանը։ Ատոնցմով շատ կարեւոր շահեր ապահովցուած են կայս. կառավարութեան, երկրագործներուն եւ ժողովուրդին։ Տեղեկագիրը կը ծանուցանէ նաեւ թէ ներկայ տարեշրջանին առաջին եօթը ամիսներուն ծխախոտի վաճառման հասոյթը 148,000 օսմ. ոսկիի յաւելում մը ունեցած է։ Այս տարի բաժնետէրերուն պիտի վճարուի իբրեւ շահաբաժին, տասը ֆր. կամ 8 շիլին կամ 44 ղրշ., օսմ. ոսկին հարիւր ղրուշի հաշուով։

ԵՐԷԿ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀՐԴԵՀԸ.— Երէկ գիշեր ժամ 9ուկէսին Գասըմփաշայի Եէլտէյիրմէնի թաղը, Ազիզիէ փողոցին մէջ հըրդեհ ծագեցաւ Շարքէօյցի ճարտարապետ Քոսթիի ապահովագրուած տանը միջին յարկէն եւ ամբողջ շէնքը այրեցաւ։ Ոստիկանութիւնը քննութիւն կը կատարէ հրդեհին պատճառը երեւան հանելու համար։

ԹՐԱՄՎԷՅԻ Ընկերութիւնը իր խոստացած բարենորոգումները գարնան պիտի սկսի գործադրել։ Նոր գիծեր պիտի շինէ։

ՓԱՅՏ ԵՒ ԱԾՈՒԽ.— Սեւլէր կ'իմանայ թէ ձեռնհաս պաշտօնարանը որոշած է միջոցներ ձեռք առնել փայտի եւ ածուխի գիներուն բարձրացումը արգիլելու համար։ Կ'ըսուի թէ տուրքերը պիտի զեղչուին։

ՅՈՐԵՆԻ գինը բարձրացեր է Ամերիկայի, Մարսիլիայի ու Օտեսայի մէջ։ Այս վերջին քաղաքին մէջ բարձրացումը 30 կոպէկ է։

ՍԵՒ ԾՈՎՈՒ մէջ Րիվայի մօտերը, երեքշաբթի երիկուն, ածուխ բեռցած օսմ. երկկայմ առագաստանաւ մը, փոթորիկի ատեն ցամաք իյնալով խորտակուեր է։ Մէջը գտնուողները ազատուեր են։

ՍԻՐԱՅԻՆ ՏՈՒՄ.— Միտիլինէն հետեւեալը կը գրեն Իզմիրի Ամալթեա լրագրին.— «Երկու յոյն աղջիկներ, երկար ատենէ ի վեր երիտասարդ մը կը սիրէին, սակայն իրարմէ գիտակցութիւն չունէին։ Անցեալները վերջապէս խնդիրը երեւան ելաւ եւ սկսան իրարմէ նախանձիլ։ Օր մը աղջիկներէն մէկը միւսին տանը առջեւէն անցած պահուն, այս վերջինը պատուհանէն «այդ երիտասարդին հետ պիտի չամուսնանաս» պոռաց։ Միւս աղջիկը «ո՛չ, պիտի առնեմ» պատասխանեց։ Ասոր վրայ տանը մէջ գտնուող աղջիկը եղբօրը հրացանը առնելով պատուհանէն պարպեց իր մրցակցին վրայ որ վայրկենապէս մեռաւ»։

ՅՈԲԵԼԵԱՆԸ

Արեւելեան Մամուլի նոյեմբեր 1 ի թիւը, զոր ստացանք այս առաւօտ, ամբողջովին նուիրուած է Մամուրեանի յոբելեանին եւ կը պարունակէ՝ հոկտ. 17ի հանդէսին նկարագրութենէն զատ յոբելեանի յանձնաժողովին տեղեկագիրը, Մեսրոպ էֆ. Նուպարեանի, Գարեգին էֆ. Բաքալեանի, Ս. Մեսրոպեան վարժարանի փոխ-տեսուչ Թովմաս էֆ. Պօյաճեանի, Ս. Կ. Թօգաթլեան էֆ.ի, եւ Արեւելքի ներկայացուցիչ Ռուբէն էֆ. Որբերեանի արտասանած բանախօսութիւնները, ինչպէս նաեւ հանդէսին նախագահ Տ. Մելքիսեդեկ Սրբազանի բանախօսութեան ամփոփումը եւ ի վերջոյ, յարգելի յոբելեարին Մատթէոս էֆ. Մամուրեանի արտասանած բանախօսութիւնը զոր օրը օրին փութացինք հրատարակել արդէն։

Արեւ. Մամուլի այդ թիւին սկիզբը կը կարդանք նաեւ հետեւեալ յայտարարութիւնը.

«Աւելորդ չհամարուիր կրկնել աստանօր թէ՝ ըստ յայտարարութեան Պատ. հանդիսադիր Յանձնաժողովի, Մամուրեան յոբելեանէ առաջ ու վերջը ազգ. ամէն օրագրական ու պարբերական թերթերու մէջ հրատարակուած խմբագրականներ եւ զանազան գրուածներ, ինչպէս նաեւ առ Յոբելեարն ուղղուած կոնդակ, ուղերձ, ձօն, հեռագիր են. ամփոփուելով՝ յատուկ գրքոյկի մը ձեւով պիտի հրատարակուին Մամուրեան տպարանէն, ոչ միայն իբրեւ հանդիսական օրուան յիշատակ, այլ եւ իբրեւ գրական հանդիսարան, կամ գրահանդէս, որու մէջ պիտի երեւան գրագիտական ընտիր գոհարներու հետ գեղեցիկ մարգարիտներ, որ կը ցոլացնեն ընդհանրապէս գրողներու հոգւոյն ազնուութիւնը ու մտքի վեհութիւնը որ յոբելեանի առթիւ ի հանդէս եկան։

«Ի հարկէ՝ այսպիսի հրատարակութեան պատրաստութեան համար, թո՛ղ տպագրութեան ժամանակը, հազիւ մէկ քանի ամիսներ պիտի բաւեն, քանի որ օրագրական բաւական ստուար գրութիւններու հետ ուրիշ ձեռագիրներ եւ նուէրներու ու նուիրատուներու ցուցակներ մասնաւոր տետրակի մէջ ընդօրինակուելու գործողութիւնը եւ պաշտօնական ձեւակերպութիւններ կան կատարուելիք։

«Արեւ. Մամլոյ խմբագրութիւնն այս հրատարակութիւնը ստանձնելով արժան կը դատէ յայտարարել թէ՝ Գրահանդէսի վաճառումէն գոյացած հասոյթը պիտի յատկացուի բարեգործական հաստատութեան մը որու անունը ժամանակին պիտի ծանուցուի»։

—Ս. Պատրիարք Հայրը այսօր Պատրիարքարանի մէջ կը նախագահէ շրջանաւարտներու վկայականաց բաշխման հանդէսին, եւ վաղն ալ Քաղ. Ժողովին որ պիտի գումարուի Ղալաթիոյ Խորհրդարանը։ Շաբաթ օրը, Ն. Ամենապատուութեան Պատրիարքական ընտրութեան երրորդ տարեդարձը ըլլալով, ինչպէս նաեւ Պատրիարքական Փոխանորդ Տ. Գաբրիէլ եպիսկոպոսի անուան տօնախմբութիւնը, Պատրիարքարանի մէջ ընդունելութիւններ պիտի կատարուին։

—Ստարաղարէն բարեսէր ազգային մը 20 ղրշ. ղրկած է Խմբագրութեանս, Ազգ. Հիւանդանոցին յանձնուելու համար։

—Ինչպէս արդէն ծանուցինք, Բազմավէպ հանդիսարանը բացառիկ պրակ մը պիտի հրատարակէ, հասոյթը աղքատ եւ որբ հայ տղոց յատկացնելու համար։ Այդ բացառիկ թիւը պատկերազարդ պիտի ըլլայ եւ պիտի բաղկանայ 40 էջերէ՝ իւրաքանչիւրը երեք լայն սիւնակներու բաժնուած։ Թուղթը հաստ, ողորկ, փայլուն ու ընտիր։ Պիտի պարունակէ հետաքրքրական եւ օգտակար յօդուածներ։ Գին երկուքուկէս ֆր։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Ազն. այրի Տիկին Հռիփսիմէ Գ. Հարենց ի յիշատակ իր հանգուցեալ ամուսնոյն Գաբրիէլ էֆ. Հարենցի՝ բարեհաճած ըլլալով նուիրել Հիւանդանոցիս (10) տասն օսմ. ոսկի, Հոգաբարձութիւնս պարտ անձին կը համարի յանուն Հաստատութեանս ընդհանուր պատսպարելոց հրապարակաւ խորին շնորհակալութիւն յայտնել առ ազնիւ նուիրատուն։

—Ռուսճուգցի Մնուի Կարապետ էֆ. Արսլանեան ի Ս. Երուսաղէմ ուխտագնացութեանը առթիւ, Աբրահամ էֆ. Ֆրէնկեանի միջոցաւ (20) քսան գաղղիական ոսկի նուիրած ըլլալով Հիւանդանոցիս, Հոգաբարձութիւնս պարտ անձին կը համարի յանուն հարիւրաւոր պատսպարելոց հրապարակաւ խորին շնորհակալութիւն յայտնել առ բարեսէր նուիրատուն։

Ի դիմաց Հոգաբարձութեան
Ազգ. Հիւանդանոցի

Ատենադպիր	Ատենապետ
Գ. Մ. ԱԼԵԱՆԱՔԵԱՆ	Պ. ԿԻՒԼՊԷՆԿԵԱՆ

ՏԻԿԻՆ ՌՈԶԻՆԱ Յ. ՀԱՐԵՆՑ

Իզմիրէն կը գրեն մեզ երեքշաբթի թուականով.

«Քաղաքիս ծանօթ ազգայիններէն եւ Կէօզ Թէփէի Թրամուէյի տեսուչ Յակոբ էֆ. Հարենցի կինը, Տիկին Ռոզինա Հարենց, շաբաթ օրը՝ իրիկուան կողմ, մեռաւ 33 տարեկան հասակի մէջ։ Յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ յաջորդ օրը, կիրակի, նախագահութեամբ առաջնորդ Սրբազանին, եւ խուռն բազմութեան մը ներկայութեամբ։ Բազմաթիւ պսակներ նուիրուած էին հանգուցեալ Տիկնոջ դագաղին որուն հետեւեցաւ, մինչեւ գերեզմանատան, յուղարկաւորներու մեծ մասը կառքերով։ Յակոբ էֆ. Հարենց՝ իր կրած այս դառն կորուստէն առթիւ ընդունեց ցաւակցական ընդհանուր արտայայտութիւններ Իզմիրի թէ՝ ազգայիններէն եւ թէ՝ օտարներէն որոնց հաւասարապէս ծանօթ է ու յարգելի»։

ՏՕՔԹ. ՎԱՀՐԱՄ Յ. ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ

Փոխադրուած է, Բերա, Թագսիմ փողոց թիւ 1 տունը, եւ հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր կէս օրէ վերջը, ժամ 7-10 (Ը. Թ.)։ 11—12

ԱԶԴ.— Գերմաներէնի եւ անգլիերէնի հմուտ անձ մը տրամադրելի ժամեր ունի դասեր տալու դպրոցներու մէջ եւ մասնաւորներու։ [illegible] եղանակ։ Դիմել Արեւելքի խմբագրատունը։

Հեռագիր

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԹՐԱՆՍՎԱԱԼ

ԼՈՆՏՈՆ.— Պատերազմական նախարարութիւնը՝ լսելով թէ Պօէրները զէնք ու պաշար կ'ընդունին Լիմբոբօ գետին ճամբով, հրամայեր է որ մարտանաւեր հսկեն Լիմբոբոյի գետաբերանին ու Տէլակոայի ծովախորշին միջեւ, գրաւելու համար Թրանսվալ ուղղուած փոխադրանաւերը։

— Պատերազմական նախարարութիւնը այսօր ալ կը յայտարարէ թէ լուր չէ ստացած Լէտիսմիթէն, Մաֆէքինկէն ու Քիմպըրլիէն։ Կառավարութեան լռութիւնը կը սկսի անհանգիստ ընել հանրային կարծիքը։ Անգլիական թերթերը ոչ մէկ նոր լուր կը հրատարակեն։

— Սակարանին մէջ հարաւ ափրիկեան արժեթուղթերը բռնուած են։

— Կ'ըսուի թէ Սըր Ռետվէրս Պուլըր երկու կիսաբաժին պիտի ղրկէ, Հուայթ զօրավարը Լէտիսմիթէն ազատելու նպատակով։

—Եոհաննէսպուրկէն նոյեմ. 5 թուականով կը հեռագրեն թէ քաղաքին մէջ կատարեալ անդորրութիւն կը տիրէ։

—Բրէթորիայէն նոյեմ. 7 թուականով կը հեռագրեն թէ օտար հիւպատոսները ամէն շաբթու Իտալիոյ հիւպատոսարանը կը գումարուին։ Հանքերու մէջ աշխատութիւնները կը շարունակուին։

ՊԵԼԿՐԱՏ.— Սերպիոյ պատերազմական նախարար Պ. Վուչքովիչ մէկ ամիս արձակուրդ ստացեր է արտասահման երթալու համար։ Կ'ըսուի թէ պաշտօն ունի ռազմական իրեղէններ գնելու։

ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԱՏԵԱՆԸ

ԲԱՐԻԶ, 15 նոյեմբեր.— Այսօրուան նիստին ներկայ էին 243 ծերակուտականներ. բացակայ էին չորս ծերակուտական միայն։ Ատեանը որոշեց վճռաբանել Պ. Կէռէնի փաստաբանին եզրակացութեանց, ինչպէս նաեւ ընդհ. դատախազին վերջնական պատասխանին վրայ։ Ամբաստանեալներէն ութէն փաստաբանները յիշատակագիր մը մատուցանելով պահանջեցին որ ֆրանմասոնութեան պատկանող ծերակուտականները չկարենան մասնակցի Գերագոյն Ատեանի նիստերուն։ Ատեանը գաղտնի խորհրդակցութենէ մը ետքը մերժեց այդ պահանջումը։ Նիստը վաղուան յետաձգուեցաւ, հարցաքննութեանց սկսելու համար։

—«Բույեի կեղծ թուղթ»ին համար՝ ընդհ. դատախազութիւնը դատաստան տեղի չունենալու որոշում տուաւ։ (Ինչպէս յայտնի է, Գերագոյն Ատեանին դատավարութեանց սկսած պահուն՝ Պ. տը Բույեի աղերսագիր մը տուած էր իրեն վերագրուած թուղթ մը կեղծ հռչակելով)։ Խնդիրը կը կայանայ եղեր սխալ թուականի մը վրայ՝ որ դրուեր է Պ. Կէռէնի ուղղուած նամակի մը։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	23	37
Ամէնէն բարձր գին	»	23	38
Ամէնէն վար գին	»	23	26
Ռումէլիի Երկթ. զոգ.	Ֆր.	113	50
Ամէնէն բարձր գին	»	113	50
Ամէնէն վար գին	»	112	75

ԲԱՑՈՒՄ 4 Նոյ.

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Փ. Կ.	23	38
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	113	87
Օսմանիյէ		411	50
Ռէժի		297	
Օսմ. Պանքա		13	20
Քրէտի Ժէնէրալ Օթօմ.		2	32
Երկրագործական Պանքա		7	—
Տօս. Օթ. Շանժ է Վալէօր	Ա. Ո.	3	12
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	—
Թրամուէյ բաժնեթ.		800	—
» ժուիսանս		275	—
» պարտաթ.	Ֆր.	492	—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	293	—
[illegible]	»	40	—
Թրանսվալ	»	73	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 Ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	21
Անգլիական ոսկի	»	110	17
Թոլ էմբէրիալ	»	90	10
Քրիմիյ	»	51	04
Մէճիտիէ արծաթ	»	107	38
Մէճիտիյէ	»	97	—
Ռուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	61

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 15 Նոյ.

Օսմ. Քոնս. սերի Դ.) քաշ.	Ղրշ.	22	—
) փոխ.	»	22	—
[illegible]		45	60
[illegible]	»	24	60
Օսմանիյէ	»	411	50
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	115	—
Օսմ. Ռէժի	»	297	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	552	—
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	»	100	30
Քրէտի Լիոնէ	»	890	—
Վանք տը Բարի	»	----	—
Սուէզի ջրանցքը	»		
Իտալական Ռանթ	»	93	80
Թրանսվալ	»	73	25
Սպանիական արտաքին	»	66	45
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	250
Դրամագոյն	»	03	

ՊԵՐԼԻՆ, 15 Նոյ.

Օսմ. փոխառութիւն 1888	մարք	112	75
Ռումէլիի երկաթուղի	»	116	20
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	97	20
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	290

ՎԻԷՆՆԱ, 15 Նոյ.

Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիոր.	47	63
» Լոնտոնի վրայ	»	120	75
Ռումէլիի երկաթուղի	»	51	20
Օսմ. Ռէժի	»	132	50

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ

4 Նոյեմբեր 1899

Կ. ՊՈԼԻՍ.— Ծանրաչափ 758.
Ջերմաչափ 14.
Օդը պայծառ։
Կէս օր.— Ժամ 7.15։

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ԴՈՒՐՍ

Ջերմաչափ	Զրոյէն վար	Զրոյէն վեր
Տրապիզոն	—	14
Սելանիկ	—	4
Իզմիր	—	5
Հալէպ	—	—
Էնկիւրիւ	—	—
Պրուսա	—	6
Արմանիկէ	—	0
Պետրսպուրկ	3	—
Մոսկուա	—	1
Բարիզ	1	—
Վիեննա	—	7
Օտեսա	—	0
Սոֆիա	—	0
Աթէնք	—	—

Սեւ ծովուն վիճակը Քիլիայի մէջ.— Հանդարտ։

Վիշիի ճշմարիտ ջուրը՝ որ ա՛լ աւելի ճանչցուած է Վիշի Էթայի այս անունով՝ քանի որ կը հանուի Վիշիի Նշանաւոր կառավարական աղբերէն (Վիշի Սէլէսթէն, Վիշի Կռանտ-Կրիլ ու Վիշի Օբիթալ) կը ծախուի բոլոր առաջնակարգ դեղարաններու մէջ, բաքէթը 10 սանթիմ՝ մէկ լիթր ջուրի համար։ Պէտք է սակայն այս սքանչելի արտադրութիւնը չշփոթել Վիշիի սովորական աղերուն հետ որոնք պարզապէս պի. քառպոնաթ տը սուտ են, մինչդեռ Վիշի էթայի աղը ամենալաւ աղերը կը պարունակէ։ Իւրաքանչիւր կապոյտ բաքէթ 10 սանթիմ կ'արժէ ու վրան կը կրէ Վիշի Էթա բառերը։

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ Երեսը

ԲԵՐԱՅԻ ՍԻՒՐԻՔԸ
ՏՕՔԹԷՕՌ
Ն. ԹԻՒԼԵԱՆ
ԲԺԻՇԿ-ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ

Հաստատուած է Մաքրիքէօյ, Սագըզ Աղաճ, Արդարեան դեղարանին դէմը։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր (երեքշաբթի օրերը՝ կէս օրէն վերջ ձրի)։

Երկուշաբթի եւ ուրբաթ օրերը, ցորեկէն ետքը կը գտնուի Սամաթիա, իր նախկին բնակարանին քով։

Կը դարմանէ ամէն տեսակ հիւանդութիւններ եւ կը կատարէ վիրաբուժական գործողութիւններ, մեծ ճարտարութեամբ։ 2—15

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (69)

ՍԻՄՕՆ ՊՈՒՊԷ

ՄԱՆՏՐԷՆԻ ԺԱՌԱՆԳՈՐԴԸ

Գ. ՄԱՍ

Դ.

ՑԱՒԵԼՈՒԱԾ

ԺՕԼԻ ԿԷՕԼԻ ԼՈՒՐԵՐՈՒՆ

—Այո, Սէն-Ժէռմէնի վանքին մէջ. իմ բարեկամս՝ Պ. Տը Նալվուար զայն հոն առաջնորդած է։

—Լաւ ուրեմն, տոքթէօռ, եկած եմ ըսելու թէ սիրտս հանգարտ չէ։

—Ինչո՞ւ։

—Որովհետեւ գիտեմ թէ ո՛վ զայն առեւանգած է իմ տունէս։

—Ա՛հ, ա՛հ։

—Երիտասարդ աւազակ մըն է որ բնաւ չպիտի ուզէ զիս մոռնալ։

—Ան ատեն ինչո՞ւ հանգարտ չպիտի ըլլայ սրտերնիդ։

—Բայց պզտիկը կը մոռնաք։

—Ո՞ր պզտիկը։

—Պէրթը որ անշուշտ ամէնուն պատմած է գլխուն եկածը։

—Կարելի է։

—Ձեր բարեկամը՝ Նալվուարի մարքիզը բան մը չըսա՞ւ ձեզի։

—Այսինքն շատ քիչ բան ըսաւ։ Ընդհանրապէս շատ խորհրդապահ մարդ մըն է, մանաւանդ ինծի հետ։

—Եթէ երբեք պզտիկը ճիշդ նկարագրութիւն մը ընէ իմ անձիս ու տանս նկատմամբ, մեծ վտանգի մը կ'ենթարկուիմ։

—Պէ՜րր...

—Ի՞նչ ընելու է ատոր առաջքը առնելու համար։

—Անշուշտ բժշկական փորձ մը չէ ու պիտի առաջարկէք ինծի։

—Ոչ, բայց պէտք է արգիլէք որ անոր խօսքերուն կարեւորութիւն չտան։

—Վայ սատանայ...

—Անպատճառ պէտք է։

—Պէտք է, պէտք է. ուզածնիդ պէս քակեցէք Նալվէի կծիկը, սիրելի տիկին, Ես բնաւ վախնալու պատճառ մը չունիմ իր ընելիք յայտնութիւններէն։ Փառք Աստուծոյ, բնաւ չէ տեսած զիս։

—Եթէ երբեք վախնալու բան մը չունիք իր յայտնութիւններէն, կրնաք սակայն մեծ շահ ունենալ ինծի ծառայութիւն մը մատուցանելով։

—Ասիկա ուրիշ տեսակէտ մըն է...

—Լաւ, այդ տեսակէտին վրայ մնանք։ Ի՞նչ կրնաք ընել, գաղափար մը ունի՞ք...

—Ես միշտ գաղափար մը կ'ունենամ։ Եթէ երբեք Սէն Ժէռմէնի վանքին բժիշկը ըլլայի, ինչպէս որ բժիշկն եմ ժանխօ հաստատութեան, խնդիրը ինքնին կը կարգադրուէր։ Պէրթ Մէյլան խենթի մը աղջիկն է. դժուար չէ զինքն ալ խենթ հռչակելը։

—Բայց բնաւ պատճառ մը չէ՞ք կրնար ստեղծել՝ Պէրթ Մէյլանի այցելելու համար։

—Իրաւ որ ոչ։

—Սանկ իբր բարեկամ իր պաշտպանին՝ տը Նալվուարի մարքիզին։

—Ա՛հ, թերեւս այդ կողմէն կարելի ըլլայ բան մը ընել։

—Ա՛հ, կեանքս կը պարգեւէք ինծի։ Բայց պէտք է աճապարել, երանի թէ ուշ չըլլար արդէն։

Երկու մեղսակիցները ցած ձայնով քանի մը բառ ալ փոխանակեցին իրարու հետ ու բաժնուեցան

* * *

Պարագաները չուշացան անոնց փափաքը իրագործելէ։

Այն խօսակցութենէն ետքը՝ զոր Պէրթ Մէյլան ունեցած էր մայր Սէն-Մօնիքի հետ, եւ զոր պատմեցինք արդէն, խեղճ աղջիկը ինկած էր ճնշիչ յուսահատութեան մը մէջ։

Քանի մը օր բերանն իսկ չբացաւ. կու լար շարունակ եւ կերակուրի անգամ չէր իջներ։

Միւս քոյրերը շատ քաղցրութեամբ կը կը վարուէին իրեն հետ ու կը ջանային զինքը միսիթարելու։

Շաբաթ մը ետքը, վանքին հիւանդանոցը դրին զայն, ուր մայր Սէն Մօնիք եկաւ գտաւ զինքը եւ այս անգամ աւելի մեղմօրէն վարուեցաւ իրեն հետ։

Այդ հիւանդութեան օրերուն մէջ, մայր Սէն-Մօնիք մտածեց վանքին բժիշկը՝ տոքթէօռ Նիվէն կանչել։

Բարի ծերուկ մըն էր այդ բժիշկը եւ այնչափ ալ բարեպաշտ՝ որ մայրապետը իսկոյն զայն ընտրած էր։

Տոքթէօռ Նիվէ՝ Պէրթը խնամոտ քըննութեան մը ենթարկելէ ետքը պտղունց մը քթախոտ քաշեց եւ ըսաւ.

—Այս օրիորդը լաւ վիճակի մէջ չեմ գտներ. բան մը կը կասկածիմ թէեւ, բայց շիտակը ըսելու համար առ այժմ կը վարանիմ կարծիքս յայտնելու։ Հոս գալէն առաջ ուրիշ հաստատութեան մը մէջ չէ՞ր։

—Այո, պատասխանեց հիւանդապահ քոյրը, ժանխօ հաստատութեան մէջ կը գտնուէր։

—Անշուշտ այդ հաստատութիւնը բժիշկ մը ունի։

—Անտարակոյս։

—Գիտէ՞ք թէ ով է։

—Օրիորդ Պէրթը ըսաւ թէ տոքթէօռ Կունկլ-Մաուն էր։

Տոքթէօռ Նիվէ դէմքը թթուեցուց։

—Հըմ, ըսաւ քիչ մը ետքը. այդ մարդը չեմ սիրեր. իրաւ է որ մեծ գիտունի մը համբաւ կը վայելէ, բայց շատ ալ շառլաթան է։ Ինչ որ է. անպատճառ պէտք է խորհրդակցիմ իրեն հետ։

«Ինքը անշուշտ կը ճանչնայ այս աղջկան բնաւորութիւնը, եւ իր կարծիքները կրնան օգտակար ըլլալ։

Հիւանդապահ քոյրը՝ տոքթէօռին այս ըսածները հաղորդեց մայր Սէն-Մօնիքի, որ վերջապէս համոզուելով թէ Պէրթի հիւանդութիւնը խաղ մը չէ, իսկոյն կանչել տուաւ տոքթէօռ Կունկլ-Մաունը։

Լա Պէլէթի մեղսակիցը օրհնեց այս դիպուածը եւ աճապարեց դէպի Սէն-Ժէռմէնի վանքը։

Երբ հոն հասաւ, տոքթէօռ Նիվէի հետ կարճ տեսակցութիւն մը ունենալէ ետքը, անոր ու մայր Սէն-Մօնիքի հետ շիտակ Պէրթի քով գնաց եւ ըսաւ Պէրթի.

—Զաւակս, տեսնենք ի՞նչ ունիս։

Պէրթ, հիւանդանոց տարուելէն ի վեր շատ լաւ վիճակի մը մէջ կը գտնուէր։

Հետը լաւ կը վարուէին, աղէկ սնունդ կու տային եւ ալ տժգոյն չէր ըլլար միւս հիւանդներուն հետ միասին գտնուելուն համար։

—Ինքզինքս տկար կը զգամ, պատասխանեց Կունկլ-Մաունի. միշտ տխուր մտածումներ կ'ունենամ։

—Լաւ, շատ լաւ։ Գիշերները կը քընանա՞ք։

—Այո՛, Պ. տոքթէօռ։

—Բնա՞ւ չէք կրնար քնանալ։

—Բնաւ։

—Նոյն իսկ առտուները՞։

—Երբ արշալոյսը ծագի, քիչ մը կը քնանամ թէեւ, բայց իսկոյն կ'արթննամ։

—Տոքթէօռ Կունկլ-Մաուն յատկանշանական նայուածք մը ուղղեց իր պաշտօնակցին եւ մայր Սէն-Մօնիքի։

Յետոյ հարցուց հիւանդին.

—Ախորժակ ունի՞ք։

—Շատ քիչ։

—Գլուխնիդ կը ցաւի՞։

—Օ՛հ, այո՛...

Տոքթէօռը նմանօրինակ նայուածք մըն ալ ուղղեց նոյն անձերուն։

—Բանդագուշանք կ'ունենա՞ք։

—Երբեմն կը կարծեմ խեղճ մայրս տեսնել.

—Ուրիշ մարդ չէ՞ք կարծեր տեսնել։

Պէրթ սառեցաւ։

Օ՛հ, կը կարծէր տեսնել ուրիշ մարդ մըն ալ, այն խորհրդաւոր երիտասարդը որ զինքը ազատած էր Լա Պէլէթի ճիրաններէն։

(Շարունակելի)

ՏԻՒՋԱՐԻ ԳԻՆԻՆ ՈՒ ՕՇԱՐԱԿԸ

ԼԱՔԹՕ-ՖՈՍՖԱՏ ՏԸ ՇՕՅՈՎ

VIN et SIROP de DUSART

Տիւզարի գինիին ու օշարակին մէջ գտնուած լաքթօ-ֆոսֆադ տը շօն ամենէն ազդեցիկ վերանորոգիչն է։

Ոսկրաթիւք տղոց ոսկորները կը քօկէ ու կը զօրացնէ. ուժ կուտայ թոյլ և անչափին տղոց։

Ցզի կիները այս գինին ու օշարակը խմելով չեն յոգնիր ու չեն վտխեր և առելի կորովի տղաք կը ծնին։

Լաքթօ-ֆոսֆադը ստնտուներուն կաթը կը շատցունէ և տղաքը կը պաշտպանէ ընդդէմ ատամնահանման հիւանդութեանց։ Իր ազդեցութեամբ, ակռաները շատ կը բուսնին։ Բարիզ, Վիվիէն փողոց։ A.

ԳԼԻՒՑԱՒԻԵՐ
ԿՈՒԱՐԱՆԱ
GUARANA

ԿՐԻՄՕ ԵՒ ԸՆԿ.
ԴԵՂԱԳՈՐԾ Ի ՓԱՐԻԶ.

Այս բուսային ու բնական փոշին մէկ ծրարիկը քիչ մը շաքարոտ ջուրի մէջ հալեցնելով, կը բաւէ ջնջելու համար գլխացաւերը կամ ամենէն բուռն ջղացաւերը, առանց վնասակար ազդեցութեան ստամոքսին վրայ։

Ընդհ. ի Փարիզ, Վիվիէն փողոց Թիւ 8 և դեղարաններ A.

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՕՐԱՑՈՅՑ

Արեւելեան Որբանոցին

1900

Նահանջ Թուականին Քրիստոսի

Գին 40 փարա

Այս օրացոյցին ընդարձակն ալ հրատարակուած է, որ բուն օրացոյցէն զատ կը պարունակէ 222 երես ընտիր եւ ամենուն օգտակար յաւելուած մը։ 22 հրահանգ առողջապահական եւ դեղ ու դարման ցաւերու. 30 հրահանգ առողջ, երջանիկ եւ երկար կեանք անցընելու համար. 28 հրահանգ ծնողաց, զաւակաց եւ երիտասարդաց համար. 41 հրահանգ օրիորդաց եւ կանանց համար։ — Քասիմ՝ ամուսնացելոց վրայ. Գեր. Ցուսիկ Վ. Խամէրեան՝ Հաւաքածութիւն. 40 հարցերու պատասխան. 18 պատմութիւն. Տէր. Ճէլալեան՝ «Միւշտիր պիր՝լաճ.» 40 զանազանք. 50 բէկորներ. 55 մարգարիտներ եւ 30 զուարճալիք։

Կը ծախուի ամէն առաջնակարգ Հայ գրատանց մէջ. կեդրոնատեղի Մատթէոսեան գրատուն։

Գին 100 Փարա

Մեծաքանակ գնողներու զոհացուցիչ զեղչ։ 4—20

ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ ԴԵՂԱՀԱՏԵՐ

Անոնք որ պնդութեան ենթակայ են ու չեն փուխար դարման մը ընել, ապահովապէս ինքզինքնին կը թունաւորեն անգիտաբար, որովհետեւ կերակուրները եթէ բնութեան օրէնքին հակառակ, օրերով ստամոքսին և աղիքներուն մէջ մնալով հոտին, նեխին փոխանակ մարմնոյն սնունդ մատակարարելու, թունաւոր միքրոպներ կ'արտադրեն որոնք արեան մէջ խառնուելով կամաց կամաց կը թունաւորեն զայն։ Հետեւաբար արիւնը կ'ապականի և ախորժակի պակաս, դժուարամարսութիւն, ստամոքսի տկարութիւն, գլխու ցաւ և պտոյտ, մելամաղձութիւն, են. առաջ կու գայ յաճախ պնդութիւն ունեցողներուն վրայ։ Բարիզի առաջնակարգ բժիշկներէն Տօքթ. Ֆրանք պնդութիւնը, պասուրը և ասոնցմէ ծագում առած հիւանդութիւնները հիմնապէս բուժելով, շատ մը վտանգներու առաջքը առնելու նպատակով հնարած է ՏՕՔԹ. ՖՐԱՆՔԻ ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ ԴԵՂԱՀԱՏԵՐԸ որոնք եթէ կանոնաւոր կերպով գործածուին, ստամոքսն ու աղիքներ իրենց առողջութիւնը գտնելով կերակուրը դիւրաւ կը մարսեն ու ՊՆԴՈՒԹԻՒՆԸ կ'անհետի։

Տօքթ. Ֆրանքի առողջութեան դեղահատերը կը ծախուին Կ. Պոլսոյ և գաւառներու դեղարաններուն և դեղի մթերանոցներուն մէջ։

479 2—26

ՀԻՆ ԳԻՆԻ Երեսուներուք տարուան, բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած նոր ապաքինածներու և անարիւնութիւն ունեցողներու։ Դիմել Օրթագիւղ հանգուցեալ մուխթար Յակոբ աղայի տունը։

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

[illegible]

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ումպրիա	7718	Պրծնիա	4501
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	2403
Օւրանիա	7285	Ալիաս	2593
Բավոնիա	5587	Սարակսա	2166
Սէֆալոնիա	5517	Շարլիֆա	2245
Կալլիա	4809	Բալմիրա	2144
Սիթիա	4557	Թրինիդադ	1899
Պալերմօ	3143	Մորոքքօ	1855
Ֆէտտար	1376	Պամֆիլիա	1295
Սէրվիօւրկ	1844	Լուսիթանիա	1295
Պագանինի	4845		

Ալէֆօ շոգենաւը, նաւապետ Հէվիթըն, Լիվրբուլէն Պոլսոյ նաւահանգիստը պիտի հասնի դէպի նոյ. 25 (Ն. Տ.)։

Գործակալ առ ՃՕԼԻ և ՍԻԿԸՐ

Joly et Seager

Մէյմանէթիլի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 571

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

ՏՐՆ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Եօմնի թուլեֆլոտորան վրայ յուլեւ, Ճիչ Զըլդուրեանց գետ)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենատարեկ ցաւած ակռաները քիչ մտաժամ կը լեցնեն. ցաւեցնելը և խոչրամ վերդառնալը պայմանաւ։

Ներահներ եղանակաւ, Ոսկի, Ճաշակատար, և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականին, ցեմէն յետազոտութեան զոյ տալէ, ծամելու, և ապա արտասանութեան նպաստաւորելու։

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ Թթուեցուցիչ գերերու և ամենակատարելագործեալ աղքատներու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամնահանութիւն.

Տ. Գ. Զմեանները կէրակէ օրերն ալ, (կէսէ մինչ երեկոյ) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (կէսէ մինչ յետոյ) հիւանդ կընդունին Բերայի գործատեղին։

Դաստջօրէպէս կը ժնէ զիմեւ իրենց բնակարանն, Ժիւ 1 Մեյքավիին փող։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ Վեհափառ Սուլթանին Կայսերական Իրատեով

Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892 Թուական ը (20 Սէֆէր 1310)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին կը ՈՒԻՍ ԵԷՆԻ խան, Գարաքէօյ Ղալաթիա

Գործակալ, Ղալաթիոյ մէջ Պ. Ալպէր Սիմըն
Ցակորեան խան, Վօյվօտա փողոց
Թիւ 67

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը
Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը
Եէնի ճամի հավլուսը փողոց,
Օսմ. Նախակառան դէմը

Դեր-գործակալ Պոլսոյ կողմը Պ. Ի. Զասօխ
Մահմուտճըլար, Զարճըլը խան, Թիւ 21 194

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

1899 Հոկտեմբեր 13էն սկսեալ մինչեւ նոր տնօրինութիւն

Եւրոպական եզերքէն Կամուրջ

12 45	Ր. հիս. պէպ. արն. գըչ. օ. Թ. պշկ.	20
12 45	Ենիմ. մէզպ. պէօյք. Թրպ. ենք. սԹն. պօյճ. (պիտի հաղորդակցի)	40
1 39	Պօյճ. Ր. հիս. պէպ. արն. գըչ. օրԹ. պշկ.	38
1 30	Ենմ. մէզպ. պէօյք. քրճպ. Թրպ. ենք. միրկ. (պիտի հաղորդակցի)	43
2 15	Միրկ. Ր. հիս. պէպ. արն. գըչ. օրԹ. պշկ.	37
2 15	Ենմ. մէզպ. պէօյք. Թրպ. ենք. սԹէն. պօյճ. (պիտի հաղորդակցի) Պշկթ.	46
2 30	Ր. Ա. զվք. ենմ. մզք. պէյքտ. Թրպ. պէյգ. բշպ. չպգ. զնլ. Ա. հիս. գնտ. պէշկ.	39
3 —	Պօյճ. ր. հիս. պէպ. արն. գըչ. օրԹ. պէշ.	20
3 15	Ենմ. մզք. պէյքտ. Թրպ. ենք. սԹէն. միրկ. ր. հիս. պէպէք (պիտի հաղորդակցի)	45
4 10	Պէպէք արն. գըչ. օրԹ. պշկ.	43
4 15	Ենմ. մզք. պյքտ. Թրպ. ենք. սԹն. պօյճ. պիտի հաղորշակցի պէշիկԹաշ	40
5 —	Պօյճ. Ր. հիս. պէպ. արն. գըչ. օրԹ. պշկ.	37
5 30	Ենմ. մզրպ. պէյքտ. Թրպ. ենիք. միրկ. Ր. հիս. պէպ. արնվ. գըչ. օրԹ. պէշկ.	46
6 45	Պէյգ. ենք. զանլ. միրկ Ր. Ա. հիս. զանտլ. պէպ. արնվ. չէնկ. պէյլ. օրԹ. Դզկ. սկիւտ.	20
6 45	Ր. Ա. զվք. ենմ. մէզք. պյքտ. Թրպ. ենք. սԹէն. միրկ. Ր. հիս. պէպ. արնվ. գըչ. օրԹ. պէշկ.	21
8 15	Ր. Ա. զավ. ենմ. մէզք. պյքտ. Թրպ. պէյգ բշպհ. չպք. զանլ. Ա. հիս. գնտլ. վնիք. չէնկ. պէյլ. զուզկ. սկիւտ.	39
9 —	Ենմ. մզրպ. պյքտ. Թրպ. ենիք. սԹէն. պօյճ. Ր. հիս. պէպ արն Դըչ. օրԹ պէշկ	18
10 —	Եէնմ. մէզար. պէօյք. Թարպ. ենք. միրկ. (պիտի հաղորդ.) Ր. հիսար պէշ.	38
10 35	Միրկ. պէպ. արն. օրԹ.	43
11 —	Ենմ. մէզք. պէյքտ. Թրպ. ենիք. պօյճ. ր. հիս. պէպ. արն. գըչ. պէշկ։	45

Ասիական եզերքէն Կամուրջ

12 45	Ա. հիս. գնտլ. վանք. չէնկ. պէյլ. զզկ.	33
1 —	Պէյգ. բշպհ. չպքլ. զանլ. Ա. հիս. (պիտի հաղորդակցի) գնտ. սկիւտ.	21
1 30	Ա. հիս. գնտ. վնիք. չնկ. պէյլ. Դզկ. պշկ.	18
2 —	Պէյգ. բշպհ. ենիք. զանլ. պօյճ. Ր. հիս. գնտ. պէպ. վնիք. չնկ. պէյլ. զզկ.	44
2 30	Ր. Ա. զվ. եէնիմ. մէզպ. պէօյք. Թրպ. պէյգ. բշպհ. չպք. գնլ. Ա. հիս. (պիտի հաղորԹակցի) գնտ. պշկ.	39
3 45	Ա. հիս. գնտլ. վնք. չնկ. պէյլ. զզկ. պշկ։	33
4 23	Պէօյք. Թրպ. Պէյգ. բշպ. չպքլ. գնլ. Ա. հիսար (պիտի հաղորդակցի) գնտ.	33
5 15	Ա. հիս. գնտլ. վնիք. չնկլ. պէյլ. զզկ. պշկ.	44
6 45	Պէյգ. ենիք. զանլ. պօյճ. Ր. Ա. Հիս. գնտ. պէպ. արնվ. վնք. չնկ. պէյլ. օրԹ. զզկ. սկիտ.	20
8 15	Ր. Ա. զվզ. ենիմ. մէզպ. պպօյք. Թրպ. Պէյգ. բշպ. չպքլ. զանլ. Ա. հիս. գնտլ. վնիք. չնկլ. պէյլ. զուզկ. սկիւտ։	39
10 10	Ա. հիսարէն ուղղակի կամուրջ։	44
10 30	Պէյգ. ենիք. զանլ. Ա. հիս. զանտ. չնկլ. պէյլ. զուզկ. սկիւտ.	37
11 10	Վանիգիւղէն ուղղակի կամուրջ։	33

Կամուրջէն Եւրոպական եզերք

1 15	Պէշկ. օրԹ. արն. պէպ. Ր. հիս. պօյճ. սԹն. ենիք. Թրպ. պէօյք. մէզք. ենիմ.	45
2 15	Պէշիք. միրկ.	20
2 30	Պէշկ. օրԹ. գըչ. արնվ. պէպ. Ր. հիս. միրկ. ենք. Թրպ. պէօյք. մզպ. ենմ.	40
3 30	Պէշկ. պէպ.	43
3 40	Սկիտ. զզկն. օրԹ. պէյլ. չնկլ. արնվ. գնտլ. Ա. Ր. Հիս. պօյճ. գնլճ. ենիք. բշպ. պէյգ. Թրպ. պյքտ. մզք. ենմ. Ր. Ա. վգ.	21
3 35	Պէշկ. օրԹ. գըչչ. արնվ. պէպ. Ր. հիս. պօյճ. պիտի հաղորշակցի	37
4 —	Պէշկ. պօյճ. սԹէն. ենիք. Թրպ. պէօյք. մզրպ. ենիմ։	46
6 —	Պէշկ. օրԹ. գըչչ. արն. պէպ. Ր. հիս. միրկ. ենիք. Թրպ. պէյքտ. մզրպ. ենմ. Ա. զավար	39
7 —	Պէշկ. զզկ. պէյլ. չէնկ. արնվ. զանտ. Ա. հիսար պօյճ. գնլճ. սէնիք. պէյքօգ Թրպ. պէօյ։ մէզպ. եէնիմ.	18
8 30	Պշկ. օրԹ. արնվ. պէպ. Ր. հիս. միրկ. ենիք. Թրպ. պէյքտ. մզրպ. ենիմ։	38
9 35	Պէպ. Ր. հիս. պօյժ. ենիք. Թրպ. պէօյք. մզրպ. ենիմ.	45
9 45	Պշկ. օրԹ. գըչ. արնվ. պէպ. Ր. հիս. միրկ. պիտի հաղորդակցի	43
10 15	միրկ. ենիք. Թրպ. պյքտ. մզրպ. ենիմ. Ր. Ա. զավազ	46
10 20	Պէշկ. գնտլ. Ա. հիս. զանլճ. չպքլ. բշպհ. պէյգ. Թրպ. պէօյք. մզրպ.	40
10 40	Պէշկ. օրԹ. գըչչ. արնվ. պէպ. գնտլ. Ա. Ր. հիս. միրկ. գնլ. ենիք. բշպ. պէյգ.	21
11 —	Պէպ. Ր. հիս. պօյճ. սԹէն. ենիք. Թրպ. քրճպ. պէյքտ. մզրպ. եսիմ։ Ր. Ա. զվզ.	39
11 15	Պէշկ. օրԹ. գըչչ. արնվ. պէպ. Ր. հիս. միրկ. ենիք. պիտի հաղորդակցի	18
11 45	Ենիք. Թրպ. պէյքտ. մզրպ. ենիմ։	43
12 —	Պէպ. Ր. հիս. պօյաճ. ենիք։	37
12 —	Պէշկ. օրԹ. գըչչ. արնվ. պէպէք	33

Կամուրջէն ասիական եզերք

2 35	Սկիտ. զզկն. պէյլ. չէնկլ. վնիք. գնտրլ. Ա. հիսար։ պիտի հաղորդակցի	33
3 —	Պէշիկ. պէյլ. չնկլ. Ա. հիս. գնլճ. չպքլ. բշպ. պէյգ. Թրֆ. պէօյք.	38
3 40	Պէշք. սկիւտ. զզկն. օրԹ. պէյլ. չէնկ. արնվ. գնտլ. Ա. Ր. հիս. զանլ. ենիք. բշպ. պէյգ. Թրպ. պյքտ. մզրպ. ենմ Ր. Ա. զավ։	20
4 35	Ուղղակի Ա. հիսար։	44
5 —	Պէշ. զզկն. պէյլ. չնկ. վնք. գնտլ. Ա. հիս. զանլ. չպգ. բշպ. պէյգ.	21
7 —	Պէշք. զզկ. պէյլ. չնկ. արվ. գնտլ. Ր. հիս. պօյճ. գնլ. ենիք. պէյգ. Թրպ. պէօյք. մզրպ. ենիմ.	18
8 45	Պէշ. զզկ. պէյլ. չէնկ. վնիք. գնտլ. Ա. հիս. զանլ. չպքլ. բշպհ. պէյգզ։	37
9 25	Սկիտ. զզկն. պէյր. չնկլ. վնիք. գնտլ. Ա. հիս.	44
10 20	Պէշկ. գնտլ. Ա. հիս. զանլճ. չպքլ. բշպհ. պէյգ. Թրպ. պէօյ. մզրպ.	40
10 25	Պէշգ. զզկն. պէյլ. չէնկլ. վնիք։	33
10 40	Պէշկ. օրԹ. գըչչմ. արնվ. պէպ. գնտլ. Ր. Ա. հիս. միրկ. զանլ. ենիք. բշպ. պէյգօգ	21
11 10	Պէշ. պէյլ. չէնկ. վնք. Ա. հիս. բշպ. պէյգ.	44
11 40	Գնտ. Ա. հիս. գնլ. չպգ. բշպ. պէյգ.	38
11 55	Պշկ. զզկն. պէյլ. չէնկ. վնիք.	20

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ ՍԿԻՒՏԱՐԻ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐՈՒ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ

Սկիւտարէն Կամուրջ	Կամուրջէն Սկիւտար	Սկիւտարէն Պէշիկթաշ	Պէշիկթաշէն Սկիւտար
ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
— —	— —	— —	— —
— —	— —	— —	— —
1 —	1 50 Գուզկ.	1 —	1 10
1 40	2 25	1 30	1 40
2 —	2 50	2 15	2 30
2 35	3 25	2 50	3 — Գուզկ.
3 —	3 50	3 50	4 —
3 35	4 40	4 50	5 —
4 —	5 30 Պէշիկթաշ	5 45	5 42
4 40	6 15 »	6 35	6 27
5 20	7 5 »	7 15	7 17
5 45 Պէշիկթաշ	7 45 »	8 20	7 57
6 35 »	8 20	9 35	8 30
7 15 »	9 —	10 — Գապթ. Պէշկ.	9 45
8 —	9 40	10 45 » »	10 15
8 45	10 15 Գուզկ.	11 25	— —
9 35	10 40 »	11 50	11 —
10 10 Պէշիկ. Գապթ.	11 — »		11 35
10 30 Գուզկունճուք	11 25 »		12 10
11 55 »	11 50		
11 15 »	12 —		
12 —			

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆռանք	27.000.000
Պահեստի դրամ	»	52.002.500
Տարեկան հասոյթ	»	70.339.912

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և ասոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագիններով։ 572

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գաբու, Անանիտխան. 20 21 22

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

COMPAGNIE ROSSIA D'ASSURANCES

1881 Մարտ 20 ի կայս. հրատէով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Պետերսպուրկ Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37

Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.— ԿԵԱՆՔ.— ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— ԱՐԿԱԾՔ։

Երաշխաւորութեան գումար	121,765,333 Ֆր
1898 ի հասոյթք	34,775,462 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է ժամ	164,172,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս
Մ. ՀԻՒՐՄԻՒԶ

Ղալաթիա, Թոփաճիւ կէոյ
(Կէն տեղը Մուսթաֆա)

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ԹԷՈՏՕՐ ՐԷՊՊԷՆ

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆԸ
HUNYADI JANOS

Անմիջական, ապահով եւ դիւրին կերպով կ'ազդէ
Տիեզերահռչակ ճամբաւ

ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԵՐԷՆ

Պահանջելու է հետեւեալ անունը պարունակող պիտակով շիշեր

ANDREAS SAXLEHNER

Կը ծախուի գլխաւոր դեղավաճառներուն և դեղագործներուն քով։

ՆԵՐԻ ԳԱԼԱՆ ՄԷՃՈՒՍԻ

Նոր Հրատարակութիւն Պօյալ Հաուզի

Նուէրի յարմար գեղեցիկ գրքոյկ մը։ Հայատառ Թուրքերէն Թարգմանութիւն Ամերիկայի մէջ վերջերս հրատարակուած և ժողովրդին կողմէ մեծ ընդունելութիւն գտած գրքոյկի մը։ 64 երեսներէ կը բաղկանայ։ Փառակազմը որ կողքին վրայ ոսկեզօծ պատկեր ունի, կը ծախուի 4 դահեկանի, իսկ Թղթակազմը 60 փարայի։

Կը ծախուին Պօյալ-Հաուսի գրատան մէջ Ճինճինլըլար Եօգուշու, Պոլիս։ 173

ԼԱՆՔԱԸ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ.
ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԵՒ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երաշխաւորութեան գումար	1871են մինչեւ 1897 վճարուած
123 միլիոն.	գումար 230 միլիոն.

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Պ. Պ. Կանի Էտմէն Ջիչի, կայս. և Թագ. Մասնաւոր խորհրդական, Նախագահ

» Ռօտոլֆ Հօլլօս, Փոխ-Նախագահ.

» Ժօզէֆ Հօլլօս, կայս. և Թագ. Մասնաւոր խորհրդական.

» Գույումն Նաքօ, » » » » »

» Անթուան Բրօքէշ տ'Օսթէն.

Թէոտոր Բօնէյն

Ժան տը Վէնէնկ-Ինկէնհայն

Կառավարութեան Քօմիսէր

Պ. ԺԱՆ ՄԻԻՔ, կայս. և Թագ. Նախարարական խորհրդական

Ընդհանուր գործակալ. ԼԻՕՆԷԼ ՓՕՆՏԻ

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ. Բերա, Թիւնէլի հրապարակը, Սարաֆօղլուի տուն։

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՀԱՄԱՐ 176

ՖՈՐՆԱՍ ՕՐԻԼԱՅՆ

ՃՈՒՂԻՆ ԼԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

[illegible]

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1089	Ռոմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Ռօզարիօ	186
Ալէքզօ	3607	Գօնկօ	2906	Կրօտօ	1695	Մարէնկօ	2278	Սարֆօ	1119
Անճէլօ	1541	Գօզսօ	395	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Ցիքէրօ	1795
Ըրիօսթօ	2377	Ֆլօռօ	4811	Հիտալկօ	1551	Մէրատօ	3557	Ռիլվիօ	1192
Տասսօ	1822	Ֆօվիօ	837	Հինսաւ	3720	Միլօ	1057	Սէկրօ	1200
Տօրօտէօ	1264	Ֆռւգօ	2283	Հօրատիօ	3600	Մօնթէվիտէօ	1785	Թասսօ	1328
Պրավօ	1073	Ֆլավօ	1718	Հումպէր	598	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1543
Կրիւնօ	844	Ֆինանսօ	504	Իտալօ	2854	Նէրօ	1088	Թօրքօ	3827
Կոֆֆալօ	4431	Էլպօ	2464	Ժասօնօ	5540	Օթէլօ	4100	Թօյէտօ	1470
Կէլլօ	1871	Էլտօրատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օսմարիօ	4096	Թօրրիտօ	487
Դալիբրօ	1357	Էրատօ	1481	Ֆէլսա	1053	Օրլանտօ	1585	Ուրպինօ	2438
Գամէօ	1244	Ֆլօրա	954	Քօլիբրօ	2807	Փալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գանօ	1094	Ֆրիելանտ	1828	Քօնտօ	1700	Փօլօ	540	Վօլօ	1289
Զիրալօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Փլուդօ	2229	Վօլթուրնօ	2896
Գիւէրօ	1834	Ֆրանկֆորդ	4582	Լէանտրօ	2272	Փիզա	1663	Եէմօ	1850
Գիտօ	2697	Գալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1843	Ռօլլօ	1613	Զէնօ	1200
Դօլօրատօ	4235	Գլատիօ	1343	Լօրէնզօ	3191	Ռօմէօ	1789		

Գլեօ շոգենաւը, Նաւապետ Ճօնսըն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է։

Դիմել առ գործակալս Ձ. ՀԻԼՃ ԷՆՏ ՔԻՁՕ
Թիւ 17—18. Մէյմանէթ Միւքէն խան Ղալաթիա

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵԱՆՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.
Ամենահին Միջազգային Ընկ.ն
Կենաց վրայ ապահովագրութեան
Տնօրէնութիւն յԵւրոպա

Բարիզ 1 և 3 Լը Բէլթիէ փողոց (Պուլվառ տէ զ'Իդալիէնի անկիւնը)։ Ընկերութեան շէնքերն այժմ կը վերաշինուին, ուստի իր գրասենեակներն ժամանակաւոր փոխադրուած են Նոտր-Տամ տէ Վիքդուար փողոց Թ. 42։

1898 Յունուար 1ին ամբողջովին իրականացած երաշխաւորութեան պատրաստ գումարն է ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՌ ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՄԻԼԻՈՆ Ֆր.։ Ապահովագրութիւն որ կը բանի՝ 4,545,160,943 Ֆր.։ Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր՝ 1845՝ ապահովագրեալներու վճարուած՝ մէկ միլիառ 320 միլիոն։

1898ին հնչուն դրամով վճարելի շահերն են 14,400,000 Ֆր., 1897էն 1,424,000 Ֆր. աւելի։

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ ունի 300,000է աւելի անդամ, որոնք Ընկերութիւնը կը կազմեն, որոնց կը պատկանի Ընկերութիւնն և որոց կը վերադարձին Ընկերութեան բոլոր շահերը։ Եթէ մասնակից էք, և կամ տակաւին չէք, խիստ շահեկան է ձեզի համար ճանչնալ Ընկերութեան մասնաւոր կարգադրութիւնները։ Օրինակի համար մանրամասն տեղեկութիւններ ուզեցէք իրբեւ հասութաբեր գործ ապահովագրութեան վրայ որ հարիւրին չորս երաշխաւորեալ տոկոս ունի. Նոյնպէս տարեվճարներու եւ ապրուելու ձեւով ապահովագրութեան վրայ, ի դէպ մահու որոշեալ ժամանակամիջոցի մէջ։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ճ. Ռ. ՀՕՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Քննիչ-Գաւառերակ
Ա. ՁՈՒՀԱՃԵԱՆ
Վօյվօտա փողոց Վիթալիս խան Ղալաթիա

COMP RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Կշ. 2 14 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Գշ. 3 15 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ ·հաղորդակցելով Աղեքսանդրիա, Բորտ-Սաիտ, Եաֆա, Պէյրութ եւ Քիոս)։
Եշ. 4 16 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Եշ. 4 16 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Պաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի։
Ուր. 5 17 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի– 56

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՒՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Նոյեմ. 16 ին, շոգենաւ Մինկրէլի, ասիական եզերքի համար։

Տոմսեր ուղղակի Բարիզի համար.

Առաջին կարգի 245 Ֆրանք. 2. կարգի 175 Ֆրանք. Տեղեկութեանց համար, դիմել Գործակալին Թօփ Հանէ Քարափին վրայ։ Թ. ՌԸՊՈՒԼ

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի և Արեւելքի միջեւ բեռնաշոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիրգօրիան	10500	Ֆլավիան	3500
Առմէնիան	10500	Իմրոզեան	3500
Քէպրըլան	10500	Ալըժօրեն	3000
Լանքաստրիան	9000	Ալմէրիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապեան	3500
Թօյոմալիան	8000	Ապէնեան	2500
Կօրնիան	8000	Անտալուզեան	2500
Վոսդոնիան	8000	Ալզաշիըն	2500
Ֆիրճինեան	8000	Ինսուլեան	3000
Ծալէրնեան	3700	Մինօ	900
Վալոնեան	3700	Օփօրթօ	800
Ֆլամինեան	3700	Լիսպօն	800
Ծապրեան	3500		

Ապրանքի ղեկերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունէն հանելու համար իրենց հրահանգը տալ շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՕՆՏԷՆ
Քիւչիւք Միւհէթ խան
Ղալաթիա

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՈՒՍՈՒՖԵԱՆ